

Obec Vítkovce

2. Komunitný plán sociálnych služieb obce Vítkovce pre obdobie 2017 – 2020

Obec Vítkovce
Vítkovce 99 | 053 63 Vítkovce
e-mail: obecvitkovce@levonetmail.sk | www.obecvitkovce.sk

September 2017
Rozvojový dokument obce

Názov dokumentu:	2. Komunitný plán sociálnych služieb obce Vítkovce pre obdobie 2017 – 2020
Zadané:	Obec Vítkovce
Územné vymedzenie:	Katastrálne územie: Číslo: 869759 Názov: Vítkovce
Dátum schválenia obecným zastupiteľstvom:	01. 10. 2017
Počet strán	62
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne:	10. 2017
Vypracovanie a grafická úprava:	Ing. Eva Malecová

¹Prvé prijaté znenie je označené číslom 1.0. V prípade zásadných zmien sa ďalšie aktualizované verzie označujú ako 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien budú verzie označované ako 1.1, 1.2, 2.1 atď.

Motto:

„Prines svetlo a tma zmizne sama od seba.“

Erasmus Rotterdamský

OBSAH

ÚVODNÉ SLOVO	6
1. časť □ TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	7
1.1 ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY A VYBRANÝCH POJMOV	8
1.1.1 Sociálne služby v podmienkach obce	8
1.1.2 Komunitné plánovanie sociálnych služieb	12
1.2 OFICIÁLNY RÁMEC A KONTEXT PLÁNOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	16
1.2.1 Sociálna politika Európskej únie	16
1.2.2 Sociálna politika Slovenskej republiky	17
1.2.3 Regionálne východiská plánovania sociálnych služieb	18
2. časť □ ORGANIZOVANIE PROCESU KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI VÍTKOVCE	19
2.1 SCHVÁLENIE ZÁMERU VYPRACOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU	
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	20
2.2 EVALUÁCIA 1. KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	20
2.3 PLÁNOVACÍ PROCES 2. KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	21
2.3.1 Tímy procesu komunitného plánovania	21
2.3.2 Časový harmonogram procesu komunitného plánovania	22
3. časť □ ANALÝZA SOCIÁLNEJ SITUÁCIE ÚZEMIA A INFORMÁCIÍ	
RELEVANTNÝCH PRE FORMULOVANIE STRATÉGIE	25
3.1 ANALÝZA VÝCHODISKOVÝCH MATERIÁLOV A DÁT	26
3.2 ZÁKLADNÝ POPIS A CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA	28
3.3 SOCÁLNO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA	29
3.4 ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A JEJ POSKYTOVATEĽOV	33
3.5 ANALÝZA POTRIEB UŽÍVATEĽOV A ŽIADATEĽOV	
A URČENIE OKRUHOV ZAMERANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	36
3.5.1 SWOT analýza	36
3.5.2 Okruhy zamerania a potreby rozvoja sociálnych služieb	39
4. časť □ STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE VÍTKOVCE	42
4.1 VÍZIA, POSLANIE A CIEĽ OBCE VÍTKOVCE V OBLASTI	
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A INEJ SOCIÁLNEJ POMOCI	43
4.2 CIEĽOVÉ SKUPINY, PRIORITNÉ PROBLÉMOVÉ OBLASTI, CIELE A OPATRENIA	43
4.2.1 Cieľová skupina 1: Seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením	43
4.2.1.1 Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny	43
4.2.1.2 Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov	44
4.2.1.3 Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov	44
4.2.2 Cieľová skupina 2: Členovia rómskej komunity	45
4.2.2.1 Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny	45
4.2.2.2 Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov	45
4.2.2.3 Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov	46
4.2.3 Cieľová skupina 3: Jednotlivci alebo rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii	47
4.2.3.1 Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny	48
4.2.3.2 Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov	48
4.2.3.3 Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov	48

4.2.4	Cieľová skupina 4: Zamestnanci a predstavitelia obce vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnych služieb	49
4.2.3.1	Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny	49
4.2.3.2	Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov	49
4.2.3.3	Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov	49
5.	časť ▣ REALIZÁCIA PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE VÍTKOVCE	51
5.1	PLÁN REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	52
5.2	MONITOROVANIE A VYHODNOCOVANIE	55
5.3	PRIPOMIENKOVÉ KONANIE	57
5.4	SCHVÁLENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBECNÝM ZASTUPITELSTVOM.....	57
	ZÁVER	58
	ZOZNAM TABULIEK	59
	ZOZNAM GRAFOV.....	59
	ZOZNAM LITERATÚRY	60
	PRÍLOHY	61

ÚVODNÉ SLOVO

Vážení a milí občania obce Vítkovce,

v súlade so zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ktorý za základnú úlohu obce pri výkone samosprávy vymedzuje starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov a na základe zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov pristúpila obec Vítkovce k zavedeniu komunitného plánovania sociálnych služieb.

Sociálne služby pre mnohých ľudí predstavujú alebo môžu predstavovať oporu v takých nepriaznivých životných situáciách, v ktorých nemôžu alebo nie sú schopní zabezpečiť si plnenie niektorých životných potrieb sami. Rozličnosť nepriaznivých sociálnych situácií predpokladá rôznorodosť druhov a foriem sociálnych služieb. Z úrovne obce si prístup k plneniu povinností v sociálnej oblasti vyžaduje nevyhnutnosť poznania potrieb obyvateľov a možností poskytovateľov služieb, ktoré nepriaznivé situácie pokrývajú. Proces komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledný dokument predstavujú vo všeobecnosti spôsob dosahovania dostupných sociálnych služieb všetkým, ktorí ich potrebujú.

V roku 2014 bol vytvorený *Komunitný plán sociálnych služieb obce Vítkovce pre obdobie 2014 – 2017*. Na základe zámerov predstaviteľov obce rozšíriť aktivity v prospech ďalšieho rozvoja obce a v prospech jej obyvateľov rozhodlo obecné zastupiteľstvo svojím uznesením zo dňa 13. 05. 2016 o aktualizácii uvedeného koncepčného dokumentu v súlade s podmienkami a príležitosťami nového programového obdobia 2014 – 2020.

Zmena systému verejnej správy, spojená s jej decentralizáciou a demokratizáciou, posilnila samosprávny subsystém rozšírením kompetencií obcí. Obce tak zabezpečujú stále viac a čoraz náročnejších úloh. Predstavitelia obce Vítkovce sa snažia vnímať potreby všetkých jej obyvateľov a vedú samosprávu k zvyšovaniu jej funkčnosti, otvorenosti a efektívnosti plnením najmä všetkých povinností, ktoré sú na nich kladené. V súvislosti so zabezpečením úloh v oblasti sociálnych služieb pokladajú koncepčný dokument za istotu, že každodenné rozhodnutia budú kvalifikované a vykonávané v záujme obyvateľov.

Vážení občania, otvára sa pred Vami materiál, ktorý je výsledkom tímovej práce s uplatnením princípov partnerstva. Ďakujem všetkým aktérom, ktorí sa na jeho tvorbe podieľali a v procese tvorby prinášali kreatívne návrhy a postrehy. Od predkladaného dokumentu si sľubujem, že bude dobre slúžiť svojmu účelu a verím, že každý, kto sa ocitne v situácii, keď potrebuje pomoc, ju vždy nájde.

Jozef Olejník
starosta obce

1. časť

TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

1.1 ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY A VYBRANÝCH POJMOV

Ľudia sú počas svojho života často konfrontovaní s náročnými sociálnymi okolnosťami. Jednou z najdôležitejších istôt občana je záruka, že v situácii, ktorú nedokáže zvládnuť sám, nájde účinnú a zároveň odbornú pomoc predovšetkým v podobe dostupných, fungujúcich a vyhovujúcich sociálnych služieb.

1.1.1 Sociálne služby v podmienkach obce

Sociálne služby sa zvyčajne chápu ako služby rozličných sociálnych subjektov zamerané na sociálne potreby ľudí, ktorí by sa bez ich poskytnutia ocitli v stave resp. v riziku sociálnej núdze.

Sociálne služby sú v podmienkach Slovenska súčasťou systému **sociálnej ochrany**, ktorý sa skladá zo štyroch subsystémov (pilierov): 1. *zdravotná starostlivosť*, 2. *sociálne poistenie*, 3. *štátna sociálna podpora* a 4. *sociálna pomoc*. Jednotlivé piliere sa od seba líšia typom sociálnych rizík, ktoré pokrývajú, charakterom nástrojov, ktoré používajú a spôsobom financovania. Prvé dva piliere sú financované na základe poistenia, tretí a štvrtý pilier prostredníctvom štátneho alebo regionálneho či miestneho rozpočtu z daní. Sociálne služby sú ako zložka subsystému (piliera) sociálnej pomoci financované z rozpočtu v kombinácii s príjmom odkázanej osoby a jej rodiny, prípadne z darov a iných príjmov. (Repková, 2012)*

Sociálne služby v užšom poňatí spadajú do oblasti riadenej **Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky**. Ministerstvo na svojom webovom sídle <https://www.employment.gov.sk> uvádza: „**Sociálne služby** sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.“ Zameranie sociálnych služieb uvádza v nasledujúcej štruktúre:

- prevencia vzniku, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie jednotlivca, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti jednotlivca viesť samostatný život,
- podpora začlenenia jednotlivca do spoločnosti,
- prevencia sociálneho vylúčenia,
- riešenie krízovej sociálnej situácie jednotlivca a rodiny.

Súčasťou podpory sociálneho začlenenia osôb v nepriaznivých sociálnych situáciách je aj problematika **sociálne vylúčených spoločenských skupín**. V rámci tejto pôsobnosti ministerstvo koordinuje štátnu politiku, vypracováva stratégie a koncepčné materiály, analýzy a legislatívne zámery a koordinuje politiky s inými relevantnými oblasťami v záujme sociálnej integrácie sociálne vylúčených spoločenských skupín. Vypracúva aj návrhy právnych predpisov v oblasti rozvoja životných podmienok sociálne vylúčených spoločenských skupín.

Právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad ich poskytovaním upravuje **zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)** v znení neskorších predpisov. Pre obec uvedený zákon kompetenčne určuje zoznam úloh, ktoré je povinná plniť.

* Uvádza sa i **sociálne zabezpečenie** zahŕňajúce tri základné piliere – sociálne poistenie, štátnu sociálnu podporu a sociálnu pomoc.

Aktuálne znenie zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (účinnosť od 01. 03. 2017) vymedzuje sociálnu službu a ďalšie súvisiace pojmy v § 2 nasledovne:

„Vymedzenie sociálnej služby

(1) **Sociálna služba** je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f) zosúladzovanie rodinného života a pracovného života.

(2) **Nepriaznivá sociálna situácia** podľa tohto zákona je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy

- a) z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- b) pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- c) pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- d) pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- e) z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „dôchodkový vek“),
- f) pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- g) pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb, alebo
- h) pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

(3) **Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb** fyzickej osoby na účely tohto zákona je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

(4) **Krízová sociálna situácia** podľa tohto zákona je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

(5) Zosúladzovanie rodinného života a pracovného života na účely tohto zákona je zabezpečenie starostlivosti o dieťa, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo vysokej škole, pripravuje na trh práce, alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce, alebo vykonáva zárobkovú činnosť.

(6) Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom **sociálnej práce**, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

(7) **Správaním iných fyzických osôb** podľa odseku 2 písm. g) sa rozumie domáce násilie, rodovo podmienené násilie alebo násilný trestný čin.

(8) **Zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite** podľa odseku 2 písm. h) je zotrvávanie

v priestore vymedzenom bytovým domom, ulicou, mestskou časťou, obcou alebo zotrúvanie v lokalite mimo územia obce bez základnej občianskej vybavenosti.

(9) Koncentrovaná a generačne reprodukovaná chudoba podľa odseku 2 písm. h) je dlhodobá pretrvávajúca nepriaznivá sociálna situácia skupiny fyzických osôb z dôvodu výskytu viacerých negatívnych javov súčasne, ktorými sú najmä vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti, hmotná núdza, nízka úroveň vzdelanosti, nedostatočné hygienické návyky, nedostupnosť tovarov a služieb a výskyt sociálnopatologických javov s vysokou toleranciou k nim.“

Podľa § 3 uvedeného zákona č. 448/2008 Z. z. sú účastníkmi právnych vzťahov pri poskytovaní sociálnych služieb prijímateľ sociálnej služby, poskytovateľ sociálnej služby, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, obec, vyšší územný celok, partnerstvo a iná osoba, ktorej vznikajú práva a povinnosti podľa tohto zákona pri poskytovaní sociálnej služby.

Za **prijímateľa sociálnej služby** sa považuje fyzická osoba vymedzená týmto zákonom, ktorej sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje sociálna služba.

Poskytovateľom sociálnej služby je za podmienok ustanovených týmto zákonom obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou a právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom ako verejný poskytovateľ sociálnej služby a iná osoba ako neverejný poskytovateľ sociálnej služby.

V časti o právach a povinnostiach pri poskytovaní sociálnej služby je v § 6 uvedené:

„(1) Fyzická osoba má za podmienok ustanovených týmto zákonom právo výberu sociálnej služby a formy jej poskytovania a právo výberu poskytovateľa sociálnej služby.“

V § 8 sa uvádza:

„(1) Obec a vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje dostupnosť sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na sociálnu službu a právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených týmto zákonom.“

„(2) Obec v rozsahu svojej pôsobnosti fyzickej osobe, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou

a) poskytne sociálnu službu, ak je zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb (ďalej len „register“), alebo

b) zabezpečí poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby zapísaného do registra.

(3) Vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečí fyzickej osobe, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou, poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby zapísaného do registra.“

„(5) Ak ide o sociálnu službu v zariadení, obec alebo vyšší územný celok môže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa odsekov 2 a 3 vo svojom územnom obvode, alebo ak ide o obec, v územnom obvode príslušného vyššieho územného celku, v ktorom sa obec nachádza. Na základe dohody obce alebo vyššieho územného celku s fyzickou osobou, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby, môže obec a vyšší územný celok zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa odsekov 2 a 3 v zariadení aj v územnom obvode iného vyššieho územného celku.“

Druh, forma a rozsah poskytovania sociálnej služby

Zákon č. 448/2008 Z. z. taxatívne vymedzuje nasledujúce druhy sociálnej služby:

a) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,

2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - nízkoprahové denné centrum,
 - integračné centrum,
 - komunitné centrum,
 - nocľaháreň,
 - útulok,
 - domov na polceste,
 - zariadenie núdzového bývania,
 3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
 - b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
 3. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
 4. služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
 5. služba včasnej intervencie,
 - c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:
 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - zariadenie podporovaného bývania,
 - zariadenie pre seniorov,
 - zariadenie opatrovateľskej služby,
 - rehabilitačné stredisko,
 - domov sociálnych služieb,
 - špecializované zariadenie,
 - denný stacionár,
 2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
 3. prepravná služba,
 4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
 5. tlmočnícka služba,
 6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
 7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
 8. požičiavanie pomôcok,
 - d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:
 1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
 - e) podporné služby, ktorými sú:
 1. odľahčovacia služba,
 2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
 4. podpora samostatného bývania,
 5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
 6. poskytovanie sociálnej služby v práci,
 7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.
- Uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

Sociálna služba sa poskytuje ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

Sociálna služba sa poskytuje na neurčitý čas alebo na určitý čas.

Sociálne služby sú poskytované vykonávaním odborných činností, obslužných činností a ďalších činností.

Podľa § 75 ods.10 sociálna služba, ktorá sa poskytuje podľa zákona č. 448/2008 Z. z, sa považuje za **sociálnu službu poskytovanú vo verejnom záujme**.

1.1.2 Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Komunitné plánovanie je „metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály pre rôzne oblasti verejného života na úrovni obce i kraja a ktorá výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie.“ **Komunitné plánovanie sociálnych služieb** je „metóda, ktorou môžeme na úrovni obcí alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby odpovedali miestnym špecifikám i potrebám jednotlivých občanov“, zároveň je to „otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb.“(www.mpsv.cz, *Komunitní plánování – věc veřejná*).

Proces komunitného plánovania prebieha na úrovni **komunity**, ktorá je zákonom č. 448/2008 Z. z. vymedzená ako „skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou, mestskou časťou, obcou, mestom a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.“

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je posilňovať sociálnu súdržnosť komunity, predchádzať sociálnemu vylúčeniu jednotlivcov a skupín a podporovať sociálne začleňovanie.

Jednou z podmienok úspešnosti procesu komunitného plánovania sociálnych služieb je zapojenie všetkých zainteresovaných skupín, ktoré predstavujú **účastníkov komunitného plánovania sociálnych služieb**. Podľa Artimovej – Wolekovej (2008, s. 9) sú účastníkmi komunitného plánovania sociálnych služieb skupiny:

- ☐ **„Zadávatelia sociálnych služieb** – subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú a organizujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- ☐ **Poskytovatelia sociálnych služieb** – subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu formu. Poskytovateľom sociálnej služby môže byť, za podmienok ustanovených zákonom, obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – ako aj iná právnická alebo fyzická osoba, ktorá je registrovaná ako poskytovateľ.
- ☐ **Užívatelia sociálnych služieb** – osoby, ktorým sú poskytované sociálne služby alebo ktoré o ne žiadajú z dôvodu ich nepriaznivej sociálnej situácie. Do nepriaznivej sociálnej situácie sa jednotliviec môže dostať z rôznych príčin, napríklad v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, životných návykov, spôsobu života, ktorý vedie ku konfliktu so spoločnosťou, trestno-právnej činnosti a pod.
- ☐ **Verejnosť** – rodinní príslušníci užívateľov sociálnych služieb, občania žijúci na príslušnom území, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb priamo nedotýka, ale v blízkej budúcnosti môžu patriť k potenciálnym užívateľom sociálnych služieb, prípadne poskytovanie sociálnych služieb môže ovplyvniť kvalitu ich života.“

Komunitný plán sociálnych služieb je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb.

Prínosom pre samosprávu je samotný proces tvorby komunitného plánu. Skúsenosť, ktorú ním získajú, im pomôže ujasniť si nielen to, čo chcú dosiahnuť, ale najmä im pomôže stanoviť spôsob dosiahnutia cieľov.

Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb

Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb upravuje zákon č. 448/2008 Z. z., a to v §80 nasledovne: „Obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu
 - 1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 - 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 - 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).“

Podľa zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky prechádzajú na obce (§ 2) pôsobnosti na úseku sociálnej pomoci nasledovne:

- 1. „poskytovanie starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb a zriaďovanie zariadení sociálnych služieb (domov dôchodcov, zariadenie opatrovateľskej služby),
- 2. rozhodovanie
 - o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za túto opatrovateľskú službu,
 - o poskytovaní prepravnej služby a o úhrade za prepravnú službu,
 - o povinnosti občana zaplatiť úhradu za prepravnú službu, ktorá sa poskytla neprávom, bez úhrady alebo za nižšiu úhradu,
- 3. zriaďovanie a kontrola zariadení sociálnych služieb (domov sociálnych služieb pre deti, ktorým sa poskytuje starostlivosť celoročne, detský domov, krízové stredisko, resocializačné stredisko),
- 4. oznamovanie okresnému úradu občanov, ktorí odmietli zúčastniť sa na vykonávaní menších obecných služieb organizovaných obcou (...)“

Komunitný rozvoj a komunitný plán v oblasti poskytovania sociálnych služieb

O problematike **komunitného rozvoja** zákon č. 448/2008 Z. z. pojednáva v paragrafe 82.

„(1) Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

(2) Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

(3) Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

O **komunitnom pláne** v oblasti poskytovania sociálnych služieb pojednáva uvedený zákon č. 448/2008 Z. z v § 83:

Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode a s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na verejnú diskusiu.

Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje najmä:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
- analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode obce,
- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb.

Obec zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

Podľa metodiky (Skříčková, 2009) je plánovanie sociálnych služieb založené na nasledujúcich **princípoch**: princíp triády (v rámci metódy spolu plánujú zadávatelia, poskytovatelia a užívatelia), princíp rovnosti (každý má právo vyjadriť sa), princíp skutočných potrieb, princíp dohody (výsledný plán je svojho druhu zmluvou), princíp „všetko je verejné“, princíp dosažiteľnosti riešení (šírka záberu plánovania musí byť primeraná), princíp cyklického opakovania (komunitné plánovanie tvorí špirálu s opakovaním prístupu k riešeniam), princíp kompetencie účastníkov (v riadení plánovania musí byť profesionalita) a princíp priamej úmery (kvalita plánu je priamo úmerná kvalite procesu plánovania).

K **princípom** komunitného plánovania podľa Wolekovej, Mežianovej (2004) patrí: partnerstvo medzi všetkými účastníkmi (potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu), zapájanie miestneho spoločenstva (nikto nemá byť diskriminovaný a vylučovaný), hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov (dobrovoľníctvo, svojpomocné skupiny, podnikatelia ...), práca s informáciami (rovnaký prístup k informáciám pre všetkých), priebeh spracovania komunitného plánu je rovnako dôležitý ako výsledný dokument (proces znamená vyhľadávanie, zapájanie a diskusiu rôznych ľudí), zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce (dobre fungujúca spolupráca môže byť inšpiráciou), kompromis priania a možností (kompromis medzi tým, čo chceme a tým, čo máme k dispozícii).

Pravdepodobne najvýraznejšou tendenciou v sociálnych službách je v poslednom období tzv. deinštitucionalizácia. Je to trend, „ktorý vo všetkých prípadoch, keď je to možné, presadzuje neústavné formy starostlivosti, ktoré sú klientovi dobre dostupné a nevytrhujú ho z jeho prirodzeného prostredia, teda starostlivosť poskytovanú v rámci komunity“ (Matoušek, 2008, s. 40). Komunitné plánovanie sociálnych služieb na úrovni obce napĺňa túto snahu priamym vyjednávaním medzi jednotlivými skupinami vyššie uvedených účastníkov komunitného plánovania.

1.2 OFICIÁLNY RÁMEC A KONTEXT PLÁNOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Oficiálny rámec vymedzuje priestor, v ktorom sa nachádza komunitné plánovanie vo vzťahu k sociálnym politikám Európskej únie a Slovenskej republiky. Plánovanie na obecnej úrovni musí byť v súlade s týmto rámcom a preukázateľne musí prispievať k jeho napĺňaniu.

1.2.1 Sociálna politika Európskej únie

Podkladom činnosti Európskej únie sú zmluvy, ktoré sa vplyvom okolností menili a dopĺňali s cieľom reformovať inštitúcie Európskej únie a zveriť im nové oblasti zodpovednosti. Jednými z najdôležitejších výsledkov medzivládnych rokovaní pre sociálnu oblasť boli nasledujúce dokumenty.

Charta základných sociálnych práv

Bola prijatá Európskou radou v Maastrichte v roku 1991 a určila práva, ktoré by mal mať každý pracujúci v Európskej únii: voľný pohyb, spravodlivé odmeňovanie, zlepšenie pracovných podmienok, sociálna ochrana, združovanie a kolektívne vyjednávanie, právo na odbornú prípravu, rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami, informovanosť pracovníkov a ich zaangažovanosť, ochrana zdravia a bezpečnosť pri práci, ochrana detí, starších a telesne postihnutých osôb.

Amsterdamská zmluva

Táto zmluva bola podpísaná v roku 1997 a platnosť nadobudla prvého mája 1999. Rozšírila združenú suverenitu na viacero oblastí vrátane väčších občianskych práv a užšej spolupráce v sociálnej politike a politike zamestnanosti. Okrem iných opatrení zmluva stanovuje na úrovni Európskej únie minimálne sociálne štandardy, záväzné pre všetky členské krajiny. V rámci zmluvy sa taktiež zaviedlo opatrenie na boj proti nezamestnanosti.

Lisabonský proces

V období od roku 2000 sa sociálna politika Európskej únie riadila tzv. Lisabonským procesom. V marci 2000 prijala Európska únia Lisabonskú stratégiu modernizácie európskej ekonomiky vrátane sociálnej oblasti. Stratégia bola v nasledujúcom období revidovaná pre nedosiahnuteľnosť pôvodných cieľov a nový plán sa zameriaval najmä na ekonomické oblasti.

Európsky sociálny program

Prijatý bol v roku 2000 v Nice. V oblasti boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu boli v rámci neho odsúhlasené štyri ciele: uľahčiť ohrozeným skupinám obyvateľstva účasť na trhu práce a prístup k zdrojom, právam, službám a tovaru, predchádzať rizikám sociálneho vylúčenia, pomáhať najzraniteľnejším, mobilizovať všetkých dôležitých účastníkov. Uvádzanie cieľov do života na miestnej úrovni je spojené s plánovaním sociálnych služieb ako metódou dosahovania týchto cieľov.

Európa 2020

Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu

Stratégia Európa 2020, formálne odsúhlasená v roku 2010, je desaťročnou stratégiou Európskej únie v oblasti zamestnanosti a rastu. Jej cieľom je zabezpečenie trvalo udržateľného ekonomického rastu vrátane prekonania ekonomickej krízy a tvorba pracovných miest. Európska únia sa v rámci nej dohodla na piatich hlavných cieľoch, ktoré chce dosiahnuť do konca roka 2020. Týkajú sa zamestnanosti, výskumu a vývoja, klímy/energie, vzdelávania a sociálneho začlenenia a znižovania chudoby. Ciele sa vzájomne dopĺňajú a sú nevyhnutné na dosiahnutie celkového úspechu. Úlohou jednotlivých členských štátov je prispôbovať stratégiu Európa 2020 svojim podmienkam.

1.2.2 Sociálna politika Slovenskej republiky

Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava slovenskej republiky

Sociálne práva sú upravené v piatom oddiele druhej hlavy ústavy. Sú formulované všeobecne a deklarujú jednu zo základných úloh štátu – starostlivosť o vytvorenie sociálnych predpokladov uplatnenia individuálnej slobody. Sociálne práva majú pre svoju realizáciu konkretizáciu v bežných zákonoch, ktoré upravujú podmienky či podrobnosti ich výkonu.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)

Sociálne služby v Slovenskej republike sa od roku 2009 poskytujú v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý prvýkrát v samostatnom právnom predpise upravil právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pri poskytovaní sociálnych služieb je podľa § 79 ods. 1 písm. a) Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 predstavujú nástroj štátnej politiky na smerovanie a prezentovanie východiskových systémových záujmov, úloh a podporných opatrení vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálnych služieb. Národné priority reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanom, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrdzuje sa nimi hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti. Takto sa sociálne služby stávajú súčasťou plnenia cieľov stratégie Európa 2020.

Národnými prioritami rozvoja na roky 2015 – 2020 sú:

- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvalé v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike

Slovenská republika sa pripojila k celosvetovému trendu systematického odstraňovania dôsledkov modelu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť v špecializovaných zariadeniach koncom roka 2011. Stratégia označuje komunitné služby ako súbor vzájomne prepojených a koordinovaných služieb poskytovaných v územne ohraničenej komunite, ktoré reagujú na potreby členov komunity a nejavia znaky inštitucionálnej starostlivosti. Takáto zmena modelu je súčasťou záväzkov Slovenskej republiky v medzinárodnej ľudsko-právnej agende.

Dokument uvádza odporúčania v rámci transformácie a deinštitucionalizácie na úrovni členských štátov Európskej únie a základné dôvody resp. zámery a ciele transformácie a deinštitucionalizácie na Slovensku. Medzi všeobecnými princípmi definuje deinštitucionalizáciu ako proces, ktorý systém starostlivosti transformuje z pôvodnej ochrany na systém s účasťou občana na živote spoločnosti, rešpektujúc pritom princípy výberu a rozhodovania.

Jednou zo základných úloh uvedenej stratégie bolo vypracovanie Národného akčného plánu prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015, ktorého úlohou bolo stanovenie opatrení pre naštartovanie procesov deinštitucionalizácie a pilotné overenie postupov. Aktualizovaný dokument **Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020** stanovuje ciele a opatrenia pre pokračovanie v procese deinštitucionalizácie.

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2017

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2017 popisuje štrukturálne opatrenia, ktoré vláda Slovenskej republiky plánuje realizovať najmä v najbližších dvoch rokoch. Komplexný prístup stanovovania priorít, ktorý okrem hrubého domáceho produktu berie do úvahy aj ďalšie aspekty kvality života, identifikoval ako zostávajúce najväčšie výzvy slovenského hospodárstva trh práce, zdravotníctvo a základné školstvo. Program vychádza z nového Programového vyhlásenia vlády, ktoré si stanovilo za priority posilniť spoločenskú a politickú stabilitu, pružne reagovať na príležitosti a negatíva vonkajšieho prostredia, plynule pokračovať v podpore hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja, prehĺbiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Slovenska, posilniť úlohu štátu a ochranu verejného záujmu. Na medzinárodnej úrovni predstavuje tento materiál opatrenia na naplnenie cieľov obsiahnutých v stratégii Európa 2020.

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020

Operačné programy 2014 – 2020

Tieto základné programové dokumenty pre riadenie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie sú podkladom pre smerovanie vízie, cieľov a opatrení komunitného plánu sociálnych služieb obce Vítkovce.

1.2.3 Regionálne východiská plánovania sociálnych služieb

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2020

Východiskom pre Komunitný plán sociálnych služieb obce Vítkovce pre obdobie 2017 – 2020 je najmä časť týkajúca sa aktuálneho stavu poskytovania sociálnych služieb na území Košického samosprávneho kraja, financovanie sociálnych služieb, regionálne priority definované v rámci stanovených oblastí a charakteristika siete sociálnych služieb a trendov, kde sa konštatuje rast počtu neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, či menšia rozvinutosť, ale aj tendencia nárastu ambulantných služieb, čo prognózuje budúci pokles dopytu po pobytových formách sociálnych služieb. Za najvýznamnejšie cieľové skupiny riešené sociálnymi službami v kraji koncepcia považuje seniorov a občanov so zdravotným znevýhodnením.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 – 2021

Komunitný plán vytyčuje cestu na vykonávanie potrebných krokov smerujúcich k zabezpečeniu komplexných sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva. Pre plánovanie služieb v obci Vítkovce vyplýva súlad na úrovni oboch hlavných cieľov, ktoré je potrebné v oblasti sociálnych služieb a inej sociálnej pomoci v meste v plánovanom období naplniť. Ide o nasledujúce ciele:

Cieľ 1: Zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb najmä pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov.

Cieľ 2: Zlepšiť kvalitu života rómskej menšiny a zvýšiť mieru jej sociálnej inklúzie.

Plán konštatuje prioritnú podporu rozvoja terénnych sociálnych služieb na komunitnej úrovni.

2. časť
ORGANIZOVANIE PROCESU
KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI VÍTKOVCE

2.1 SCHVÁLENIE ZÁMERU VYPRACOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Iniciátorom procesu komunitného plánovania sociálnych služieb bola obec prostredníctvom svojich volených zástupcov. Po získaní podpory zainteresovaných skupín obec pristúpila k schváleniu zámeru vypracovať aktuálny komunitný plán rozvoja sociálnych služieb formou postupov komunitného plánovania.

Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva č. 15 zo dňa 13. 05. 2016

1. Obecné zastupiteľstvo súhlasí s aktualizáciou komunitného plánu obce, vypracovaného na základe Uznesenia č. 32 z 22. 11. 2013.

Hlasovanie: jednohlasne schválené

Za: 6

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Obecné zastupiteľstvo na zasadnutí 13. 05. 2016 zároveň na základe odporúčenia menovalo spracovateľov komunitného plánu, ktorí súhlasili požiadať o koordinovanie procesu komunitného plánovania zástupcu starostu obce. Zároveň bol dohodnutý postup tvorby tímov procesu komunitného plánovania s rámcovým zhrnutím ich úloh a činností.

2.2 EVALUÁCIA 1. KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Pri organizovaní procesu komunitného plánovania sociálnych služieb obec prioritne vychádzala z praktických skúseností vzťahujúcich sa k 1. komunitnému plánu sociálnych služieb.

Prvý komunitný plán sociálnych služieb bol vypracovaný pre prvé dva roky programového obdobia 2014 – 2020, ktoré boli oprávneným obdobím pre dočerpanie výdavkov programového obdobia 2007 – 2013 a z veľkej časti zároveň fázou príprav nového obdobia.

Jednotlivé opatrenia prvého komunitného plánu predstavujú návrhy riešenia problémov či nedostatkov v rámci problémových oblastí sociálnych služieb v obci. Zhodnotenie vymedzenia cieľových skupín, problémových oblastí v rámci nich a navrhovaných opatrení bolo podkladom pre vypracovanie 2. Komunitného plánu sociálnych služieb obce Vitkovce pre obdobie 2016 – 2020. Tento je vytvorený najmä v súlade s aktuálnymi potrebami cieľových skupín a reaguje na nové možnosti a podmienky nového programového obdobia. Zároveň je tvorený s ohľadom na existenciu nových koncepcných materiálov pre sociálnu oblasť na národnej úrovni a materiálov týkajúcich sa sociálnych služieb na úrovni regionálnej.

Obec tak postupuje v zmysle jedného z princípov komunitného plánovania, ktorý túto metódu označuje ako nekončiaci proces hľadania potrieb v oblasti sociálnych služieb, stanovovanie priorít a následné porovnávanie potrieb s dostupnými zdrojmi, a to vždy na novej úrovni vývoja.

Na základe hodnotenia 1. komunitného plánu sociálnych služieb vyplynula pre nasledujúce obdobie potreba venovať v rámci cieľových skupín priestor zamestnancom obce a členom obecného zastupiteľstva ako osobám vykonávajúcim politiky a opatrenia v oblasti sociálnych služieb a tiež potreba rozšírenia pôsobenia v rámci cieľovej skupiny marginalizovanej rómskej komunity najmä v súvislosti s novými možnosťami čerpať nenávratné finančné prostriedky európskych štrukturálnych a investičných fondov.

2.3 PLÁNOVACÍ PROCES 2. KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNÝCH SLUŽIEB

Plánovací proces prebiehal z časového hľadiska rámcovo v štyroch nasledujúcich fázach: prípravná fáza, analytická fáza, strategická (plánovacia) fáza, implementačná (realizačná) fáza. Postup procesu plánovania bol zvolený na základe metodiky Artimovej, Wolekovej (2008) s podporou ostatných dostupných metodík.

2.3.1 Tímy procesu komunitného plánovania

Riadiaca skupina procesu 2. komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Vítkovce

Nosné úlohy riadiacej skupiny:

- ☐ riadenie a koordinácia procesu komunitného plánovania,
- ☐ monitorovanie postupu komunitného plánovania,
- ☐ pripomienkovanie záverov pracovnej skupiny,
- ☐ koordinácia prác na jednotlivých častiach komunitného plánu,
- ☐ verifikácia konečnej verzie komunitného plánu.

Zoznam členov riadiacej skupiny:

1. Ing. Miroslav Šimčík – zástupca starostu obce, koordinátor procesu komunitného plánovania (ďalej aj PKP)
2. Jozef Olejník – starosta obce
3. Ing. Peter Pastucha – člen obecného zastupiteľstva obce
4. Margita Dirdová – členka obecného zastupiteľstva obce, členka rómskej komunity
5. Ing. Emil Jánošík – kontrolór obce

Pracovná skupina procesu 2. komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Vítkovce

Na tvorbe podkladov 2. Komunitného plánu sociálnych služieb obce Vítkovce pre obdobie 2016 – 2020 sa podieľali zástupcovia všetkých skupín účastníkov komunitného plánovania.

Členovia pracovnej skupiny sa schádzali operatívne a v zložení podľa stanovených oblastí riešenia od júla 2016.

Hlavné činnosti pracovnej skupiny:

- ☐ zber informácií a dát z oblasti poskytovania sociálnych služieb s relevanciou k obci Vítkovce,
- ☐ monitoring potrieb konkrétnych užívateľov a žiadateľov vo vzťahu k sociálnym službám,
- ☐ špecifikácia záujmov cieľových skupín a ich presadzovanie,
- ☐ návrh a spracovanie konkrétnych opatrení s cieľom tvorby, rozvoja resp. transformácie služieb pre cieľové skupiny,
- ☐ predloženie záverov pracovnej skupiny riadiacej skupine procesu plánovania a obhajoba predložených záverov.

Zoznam členov pracovnej skupiny

1. Ing. Eva Malecová – zamestnankyňa obce – koordinátorka pracovnej skupiny (ďalej aj PS)
2. Darina Celecová – zamestnankyňa obce (ekonóm)
3. František Dirda – obyvateľ obce, líder rómskej komunity
4. Ing. Ladislav Olejník – člen obecného zastupiteľstva obce
5. Jozef Pavlík – člen obecného zastupiteľstva obce
6. Bc. Ružena Procházková – členka občianskeho združenia Partnerstvo Spiša
7. Mgr. Marta Chabadová – zamestnankyňa Spišskej katolíckej charity
8. Ing. Kvetoslava Kucharovičová – Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity, regionálna koordinácia Spišská Nová Ves
9. MUDr. Peter Tkáč – všeobecný lekár

2.3.2 Časový harmonogram procesu komunitného plánovania

1. PRÍPRAVNÁ FÁZA

V prípravnej fáze bol stanovený spôsob, akým má proces prebiehať, vytvorená bola organizačná štruktúra procesu komunitného plánovania, stanovené úlohy jednotlivých účastníkov komunitného plánovania a definované vzájomné vzťahy, vytvorený bol priestor pre efektívnu realizáciu komunitného plánovania. Realizované boli nasledujúce aktivity:

Časové obdobie	Aktivita	Zodpovednosť
05/2016	Akceptácia procesu 2. komunitného plánovania sociálnych služieb obecným zastupiteľstvom	Starosta obce
13. 05. 2016	Zasadnutie obecného zastupiteľstva a súhlas s aktualizáciou komunitného plánu obce (Zápisnica zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva konaného dňa 13. 05. 2016, Uznesenie č. 15), menovanie spracovateľov komunitného plánu	Obecné zastupiteľstvo
13. 05. 2016	Dohoda o koordinovaní procesu komunitného plánovania zástupcom starostu obce	Obecné zastupiteľstvo
07/2016	Zostavenie riadiacej skupiny procesu komunitného plánovania sociálnych služieb	Starosta obce
07/2016	Zostavenie pracovnej skupiny procesu komunitného plánovania sociálnych služieb	Koordinátor PKP
07/2016	Stanovenie úloh jednotlivých účastníkov komunitného plánovania a definovanie vzájomných vzťahov	Koordinátor PKP Koordinátorka PS
07/2016	Stanovenie obdobia, na ktoré bude plán zostavený: do 2020	Starosta obce Koordinátor PKP
07 – 08/2016	Stanovenie časového harmonogramu procesu komunitného plánovania	Koordinátor PKP Koordinátorka PS

2. ANALYTICKÁ FÁZA

V analytickej fáze komunitného plánovania sociálnych služieb prebehol proces mapovania súčasného stavu a stanovenie východiskovej situácie. Analýza konkrétnych údajov vychádzala z potrieb územného obvodu obce. V rámci analytickej fázy boli vykonané aktivity podľa rámcového rozčlenenia základnej štruktúry údajov:

Časové obdobie	Aktivita	Zodpovednosť
08 – 10/2016	Analýza koncepčných dokumentov, zákonov a dát, základný popis a charakteristika územia	Koordinátorka PS
11/2016 – 07/2017	Sociálno-demografická analýza územia	Koordinátorka PS
11/2016 – 07/2017	Analýza poskytovateľov sociálnych služieb	Koordinátorka PS
11/2016 – 07/2017	Analýza užívateľov a žiadateľov o sociálne služby	Koordinátor PKP
11/2016 – 07/2017	Analýza/identifikácia zdrojov na strane zadávateľov sociálnych služieb	Starosta obce Koordinátor PKP
08 – 09/2017	Prieskum laickej verejnosti	Koordinátor PKP
08 – 09/2017	Príprava podkladov pre finálne spracovanie komunitného plánu sociálnych služieb obce Vitkovce	Koordinátor PKP Koordinátorka PS

Analytická fáza bola zameraná na zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie (aktuálneho stavu) obce s väzbami na širšie územie, v rámci ktorého bola pozornosť venovaná súlade s Komunitným plánom sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 – 2021 a Koncepciou rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2020. Komunitné plánovanie prebiehalo v zhode s víziou pripravovaného programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vitkovce.

3. STRATEGICKÁ FÁZA

Úlohou strategickej (plánovacej) časti komunitného plánovania sociálnych služieb bolo nájsť spôsoby uspokojovania potrieb cieľových skupín, stanovenie priorít, vytvorenie stratégie (plánu) zabezpečovania a rozvoja sociálnych služieb a určenie spôsobov sledovania a vyhodnocovania plnenia plánu. Proces tvorby stratégie sa čiastočne prelínal s aktivitami analytickej fázy a do finálnej podoby sa formoval v rámci cyklického procesu zahŕňajúceho jednotu v teoretickej časti uvedených plánovacích princípov.

Časové obdobie	Aktivita	Zodpovednosť
03 – 07/2017	Cyklický proces: Stanovenie cieľových skupín, prioritných problémových oblastí, cieľov a opatrení	Koordinátorka PS Koordinátor PKP
03 – 07/2017	Cyklický proces: Stanovenie vízie, poslania a cieľov v oblasti sociálnych služieb a inej sociálnej pomoci	Koordinátor PKP Koordinátorka PS
07/2017	Stanovenie monitoringu, sledovania a vyhodnocovania plnenia plánu	Koordinátor PKP Koordinátorka PS
07 – 08/2017	Predloženie komunitného plánu sociálnych služieb obce Vitkovce riadiacej skupine procesu komunitného plánovania sociálnych služieb na verifikáciu	Koordinátorka PS

09/2017	Predloženie komunitného plánu sociálnych služieb obce Vítkovce Obecnému zastupiteľstvu vo Vítkovciach	Koordinátor PKP
09/2017	Schválenie komunitného plánu sociálnych služieb obce Vítkovce Obecným zastupiteľstvom vo Vítkovciach	Obecné zastupiteľstvo
09/2017	Spracovanie komunitného plánu sociálnych služieb obce Vítkovce v tlačenej podobe	Koordinátor PKP Koordinátorka PS
09/2017	Zverejnenie komunitného plánu sociálnych služieb obce Vítkovce	Starosta obce

4. IMPLEMENTAČNÁ FÁZA

V tejto fáze bude plán realizovaný, napĺňaný, monitorovaný a priebežne vyhodnocovaný. Implementačná (realizačná) fáza bude zahŕňať informovanie verejnosti, priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov a uskutočňovanie prípadných zmien vzhľadom k tomuto komunitnému plánu. Obdobie implementácie tohto dokumentu je plánované na roky 2017 – 2020.

Časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu je predmetom 5. časti tohto dokumentu.

3. časť
ANALÝZA SOCIÁLNEJ SITUÁCIE ÚZEMIA
A INFORMÁCIÍ RELEVANTNÝCH
PRE FORMULOVANIE STRATÉGIE

3.1 ANALÝZA VÝCHODISKOVÝCH MATERIÁLOV A DÁT

Pôsobenie obce v sociálnej oblasti je významné najmä pri poskytovaní sociálnych služieb, ako spoluúčasť pri riešení hmotnej núdze, v sociálnoprávnej ochrane a kuratele, pri vytváraní podmienok pre rozvoj zamestnanosti, pri aktivizovaní ľudí k práci, pri riešení sociálnej inklúzie, ale i v ďalších rovinách.

V procese 2. komunitného plánovania sociálnych služieb obce Vítkovce boli v záujme vytvorenia relevantného plánu sociálnych služieb v súvislosti s uvedenými rovinami pôsobenia obce v priebehu zhromažďovania informácií analyzované a zohľadnené nasledujúce relevantné zdroje.

Tabuľka 3.1 Zoznam analyzovaných dokumentov a zákonov

Zoznam analyzovaných dokumentov a zákonov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň pôsobenia	Popis a dostupnosť
Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013	od 2014	Národná	UNDP, 2014, 122 s, ISBN: 978-80-89263-18-9, http://www.minv.sk/?atlas_2013
Európa 2020. Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu	2010 – 2020	Európska	Európska komisia, 2010, 35 s, http://www.eu2020.gov.sk
Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020	2015 – 2020	Národná	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, 2014, 41 s, https://www.employment.gov.sk
Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020	2016 – 2020	Národná	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, 2016, 28 s, https://www.employment.gov.sk
Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR	od 11/2011	Národná	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, 2011, 26 s, http://www.employment.gov.sk
Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020	2012 – 2020	Národná	http://www.minv.sk/?romske-komunity-uvod&subor=160449
Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 – revízia cieľov (pracovná verzia)	-	Národná	http://www.minv.sk/?revizia_strategia , http://www.minv.sk/?nediskriminacia_financna_inkluzia
Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020	2014 – 2020	Národná	http://www.partnerskadohoda.gov.sk/zakladne-dokumenty/
Operačné programy 2014 – 2020	2014 – 2020	Národná	http://www.partnerskadohoda.gov.sk/operacne-programy/
Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2020	2016 – 2020	Regionálna	https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/socialne-veci/koncepcne-materialy/koncepcia-rozvoja-socialnych-sluzieb-kosickom-kraji.html
Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišská Nová Ves na obdobie 2016 – 2021	2016 – 2021	Regionálna	http://www.spisskanovaves.eu/obcan/ako_vybavit/socialna_pomoc/koncepcia_rozvoja_socialnych_sluzieb/index.html
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vítkovce	od 2007	Miestna	Obec Vítkovce

Tabuľka 3.1 Zoznam analyzovaných dokumentov a zákonov – pokračovanie

Štandardy komunitných centier Národného projektu Komunitné centrá	od 09/2014	Národná	https://www.ia.gov.sk/sk/narodne-projekty/programove-obdobie-2007-2013/narodny-projekt-komunitne-centra/dokumenty2
Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky	Účinnosť: 01. 06. 2017	Národná	http://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-460
Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)	Účinnosť: 01. 03. 2017	Národná	http://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-448
Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Účinnosť: 01. 05. 2017	Národná	http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-5
Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Účinnosť: 01. 07. 2016	Národná	http://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-305
Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení	Účinnosť od 01. 11. 2016	Národná	http://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-369
Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja	Účinnosť od 01. 01. 2017	Národná	http://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-539
Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky	Účinnosť od 01. 01. 2016	Národná	http://www.zakonypreludi.sk/zz/2001-416

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 3.2 Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť/okruh dát	Zdroj	Dostupnosť
Demografia	Obec Vítkovce	Obecné štatistiky, http://obecvitkovce.sk/
Demografia	Štatistický úrad Slovenskej republiky, Databáza DATAcube	http://datacube.statistics.sk/
Demografia	Štatistický úrad Slovenskej republiky, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	http://datacube.statistics.sk/SODB/
Demografia	Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060	http://www.infostat.sk/vdc/sk/
Demografia a sociálne štatistiky	Štatistický úrad Slovenskej republiky, Databáza DATAcube	http://datacube.statistics.sk/
Trh práce	Štatistický úrad Slovenskej republiky, Databáza DATAcube	http://datacube.statistics.sk/
Trh práce	Obec Vítkovce	Obecné štatistiky, ÚPSVaR
Sociálne veci	Obec Vítkovce	Obecné štatistiky Zisťovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2 ZÁKLADNÝ POPIS A CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Obec Vítkovce
IČO: 00329746

Poloha obce

Kraj: Košický
Okres: Spišská Nová Ves

Výmera

katastrálneho územia: 518 70 31 m²
Počet obyvateľov: 610 (k 31. 12. 2016)
Hustota obyvateľov: 117,6 / km² (k 31. 12. 2016)

Susedné obce:

Jamník, Poráč, Chrást nad Hornádom, Olcnavá
Spišský Hrušov, Matejovce nad Hornádom

Cestné vzdialenosti:

Vítkovce – Spišská Nová Ves: 15 km
Vítkovce – Spišský Hrušov: 2,5 km

Železničná vzdialenosť:

Vítkovce – Spišská Nová Ves: 16 km

Symboly obce

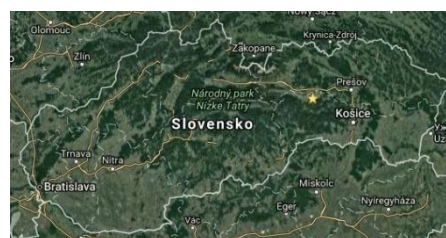
erb obce

vlajka obce

Poloha obce v rámci Slovenska:

Zdroj: www.google.sk/maps

Obec Vítkovce leží v centrálnej oblasti regiónu Spiš, v južnej časti Hornádskej kotliny, v mierne zvlnenom teréne pri sútoku rieky Hornád a potoka Lodina. Stred obce má nadmorskú výšku 406 m nad morom. Kataster obce je zalesnený alebo nezalesnený, tvorený poľnohospodárskou pôdou a pastvinami, hydrogeologicky patrí do úmoria Čierneho mora a klimaticky do mierne teplej oblasti. Lesy sú ochranného a osobitného významu, so smrekovo-borovicovým porastom. Južnou časťou, vyznačujúcou sa značnou členitosťou, zasahuje kataster do Slovenského Rudohoria. Toto vápencové krasové územie nazývané Galmus sa vyznačuje zachovanou prírodou a množstvom krajinných zaujímavostí. Životné prostredie nie je znečisťované domácim ani blízkym priemyselným zdrojom emisií.

Oblasť Vítkoviec bola významnou už v najstarších dobách. Archeologické výskumy odkryli sídlisko z doby bronzovej, našli sa však aj stopy po staršom i mladšom osídlení. Stredoveké Vítkovce sú spojené s vlastními slovanského pôvodu. Prvá písomná zmienka s pomenovaním obce pochádza z roku 1279.

V súčasnosti sa v obci nachádza materská škola s celodennou starostlivosťou, základná škola s vyučovaním na I. stupni a školská jedáleň pri materskej škole; všetky zariadenia sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a čiastočne rekonštruované. Občanom slúži kultúrny dom, obchod s rozličným tovarom, katolícky kostol sv. Filipa a Jakuba, ktorý predstavuje významnú ranogotickú pamiatku, koncom 19. storočia upravovaný. Obec je napojená na autobusovú i železničnú dopravu.

Obecné zastupiteľstvo je zložené zo siedmich poslancov. Ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva pre aktuálne volebné obdobie dňa 05.12.2014 uznesením č. 3/2014 zriadilo nasledujúce **komisie**:

1. Komisiu pre ochranu verejného poriadku, ŽP a vybavovanie sťažností,
2. Komisiu pre kultúru a šport.

Sociálna oblasť je v rámci obecného zastupiteľstva v kompetencii všetkých poslancov.

3.3 SOCÁLNO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA

Plánovací proces komunitného plánovania sociálnych služieb zahŕňa celé správne územie obce. Sociálno-demografické zisťovanie bude orientované najmä na štruktúru a charakteristiku obyvateľov komunity daného územia.

Demografický vývoj na Slovensku poukazuje dlhodobo na starnutie populácie. Trend starnutia sa podľa prognóz bude zrýchľovať, čoho dôsledkom bude zvyšovanie podielu starších obyvateľov smerom k vyšším vekovým kategóriám. Kľúčovým kritériom pre zisťovanie demografických údajov v obci bola ich využiteľnosť, najmä v súvislosti s uvedeným trendom starnutia, ktorý zvyšuje nároky na sociálne služby.

Počet a pohyb obyvateľov

Nasledujúca tabuľka uvádza základné parametre stavu a pohybu obyvateľov obce Vítkovce za posledných 14 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 86 obyvateľov z 524 (rok 2003) na 610 (rok 2016), čo predstavuje nárast o 16, 4 percenta.

Tabuľka 3.3 Prehľad stavu a pohybu obyvateľov obce Vítkovce v sledovanom období (2003 – 2016)

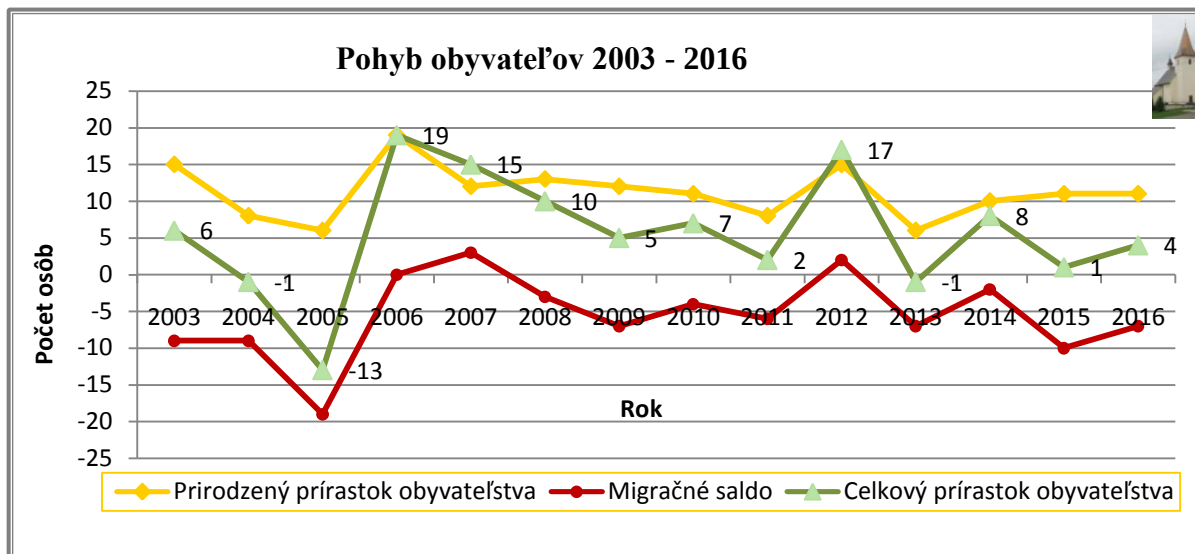
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stav trvalo bývajúceho obyvateľstva (k 31. 12.)	524	523	510	529	544	554	559	566	581	598	597	605	606	610
Narodení (k 01. 01.)	17	12	10	20	13	16	15	15	14	16	11	13	12	12
Zomrelí (k 01. 01.)	2	4	4	1	1	3	3	4	6	1	5	3	1	1
Prírodný prírastok obyvateľstva	15	8	6	19	12	13	12	11	8	15	6	10	11	11
Prisťahovaní na trvalý pobyt (k 01. 01.)	2	0	0	6	5	1	0	5	3	8	1	1	1	4
Vystťahovaní z trvalého pobytu (k 01. 01.)	11	9	19	6	2	4	7	9	9	6	8	3	11	11
Migračné saldo (k 01. 01.)	-9	-9	-19	0	3	-3	-7	-4	-6	2	-7	-2	-10	-7
Celkový prírastok obyvateľstva (k 01. 01.)	6	-1	-13	19	15	10	5	7	2	17	-1	8	1	4

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky: databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Za sledované obdobie 14 rokov možno v obci pozorovať tendenciu medziročného rastu obyvateľstva, čiastočne oslabenú migračným poklesom, výraznejším najmä v rokoch 2003 – 2005 a v roku 2015. Reálne možnosti budúceho vývoja počtu, prírastku a vekového zloženia obyvateľstva budú závisieť od vonkajších podmienok a individuálnych reprodukčných rozhodnutí obyvateľov. Pri porovnateľných celkových a vyrovnaných migračných podmienkach sa v budúcich rokoch očakáva kladný prirodzený i celkový prírastok obyvateľstva. Výrazný podiel (na pomerne rovnomernom prirodzenom prírastku obyvateľstva) má v obci rómska komunita, čo pre budúcnosť predpokladá zvyšovanie zastúpenia rómskeho obyvateľstva na celkovom počte.

Prírastky obyvateľstva v rokoch 2003 – 2016 znázorňuje nasledujúci graf.

Graf 3.1 Pohyb obyvateľov obce Vítkovce v sledovanom období (2003 – 2016)

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky: databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Veková štruktúra obyvateľov

V každom roku sledovaného obdobia počet narodených vysoko prevyšuje počet zomrelých, čo sa odzrkadľuje v bilancii prirodzeného prírastku a v náraste počtu obyvateľov vplyvom prirodzených populačných procesov. Celkový počet obyvateľov negatívne ovplyvňujú migračné snahy (priemerne sa ročne prisťahovalo 2,6 obyvateľa a vystaňovalo 8,2 obyvateľa). Podľa uvedených skutočností môžeme obec Vítkovce považovať za pronatalitnú obec s vysokým potenciálom prírastku.

Tabuľka 3.4 Vybrané parametre vekovej štruktúry obyvateľov obce Vítkovce

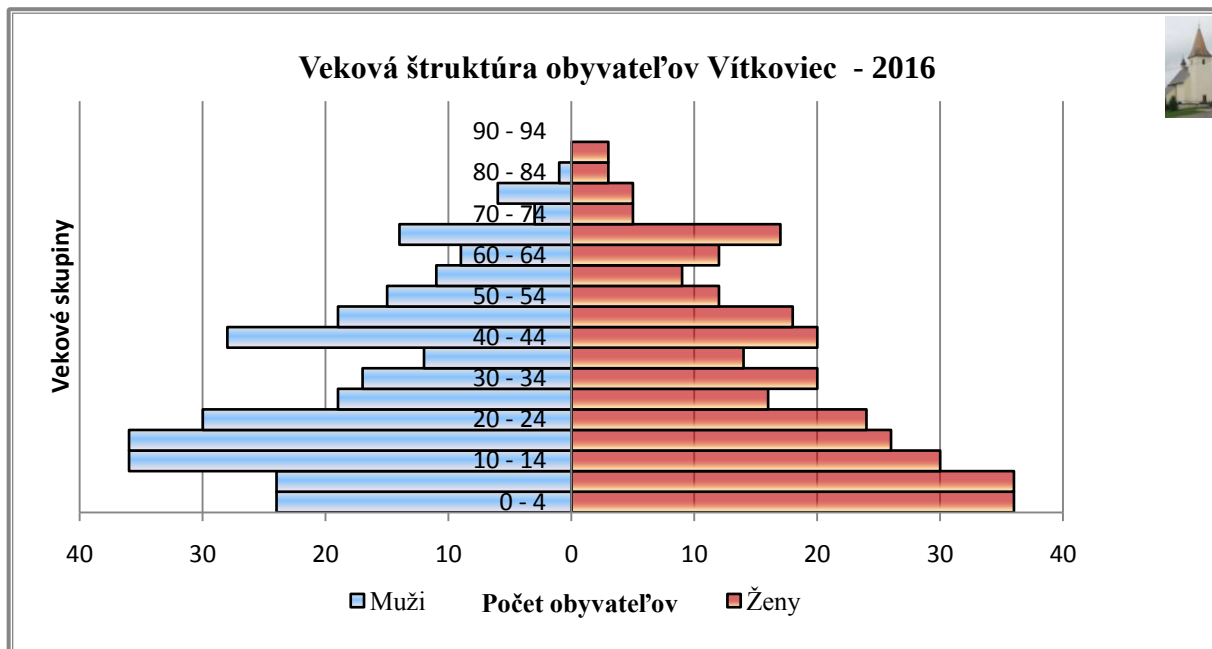
 Vítkovce	Počet a zastúpenie vekových kategórií obyvateľov (k 31. 12)	Vekové kategórie			Spolu
		0 – 14 rokov	15 – 64 rokov	65+ rokov	
Rok 2003	Počet (osoba)	183	314	27	524
	Zastúpenie (%)	34,93	59,92	5,15	100,00
Rok 2016	Počet (osoba)	186	367	57	610
	Zastúpenie (%)	30,49	60,16	9,35	100,00

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky: databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Vekové zastúpenie obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite (podľa produktívnych vekových skupín) sa vo vybraných hraničných rokoch sledovaného obdobia líši v zmysle percentuálneho poklesu kategórie 0 – 14 rokov a nárastu kategórie 65+ rokov. Pozitívnou skutočnosťou je podiel predproduktívnej zložky (0 – 14), ktorá v oboch sledovaných rokoch výrazne prevláda nad poproduktívnou zložkou 65+. V nadväznosti na plánovanie sociálnych služieb je však zjavný budúci trend rastu absolútnej početnosti starších vekových skupín.

Nárast počtu obyvateľov z dlhodobého hľadiska prognózuje aj veková pyramída obyvateľov obce znázornená v absolútnych hodnotách. Pyramída predstavuje pri redukovani výkyvov progresívny typ s nevyrovnaným, ale pomerne výrazným zastúpením mladých vekových skupín; priemerný vek obyvateľa v roku 2016 bol 30,57 roka, index starnutia v tomto roku mal hodnotu 30,65 %.

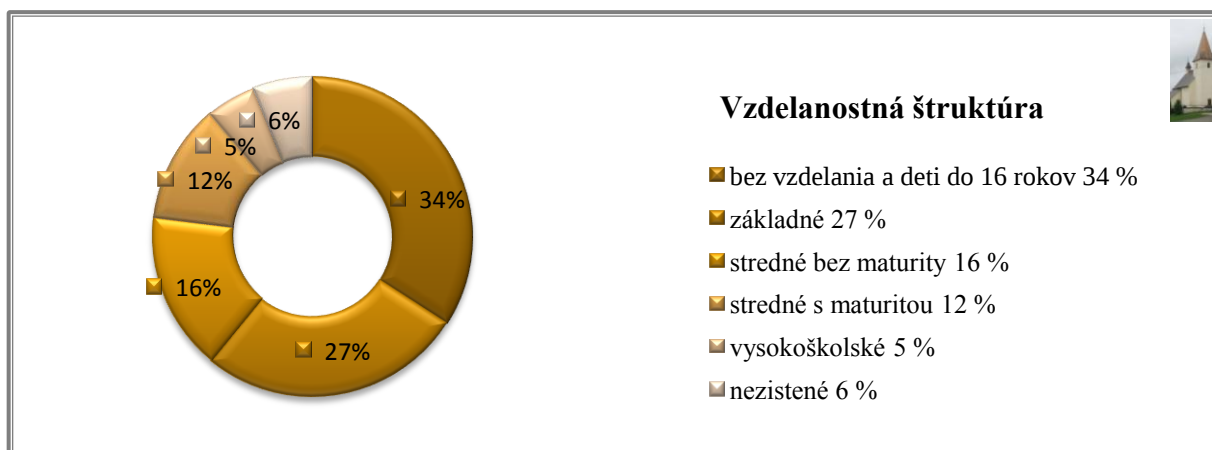

Graf 3.2 Veková štruktúra obyvateľov obce Vítkovce v roku 2016

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky: databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Nasledujúci graf uvádza vzdelanostnú štruktúru obyvateľov obce podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Graf 3.3 Vzdelanostná úroveň obyvateľov – štruktúra obyvateľov obce Vítkovce podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Na vysokom zastúpení obyvateľov s nižším vzdelaním sa podieľajú najmä členovia rómskej komunity.

Tabuľka 3.5 Vybrané charakteristiky obyvateľov obce Vítkovce

Vybrané charakteristiky obyvateľov 		Počet
Celkový počet obyvateľov k 30. 06. 2017 ¹		629
Rodinný stav obyvateľov (30. 06. 2017) ¹	Slobodný/slobodná	379
	Ženatý/vydatá	217
	Rozvedený/rozvedená	7
	Vdovec/vdova	26
Ekonomická aktivita obyvateľov (30. 06. 2017) ¹	Ekonomicky aktívni obyvatelia (zamestnaní, nezamestnaní, pracujúci dôchodcovia, na materskej dovolenke)	332
	Ekonomicky neaktívni obyvatelia (nepracujúci dôchodcovia, študenti, žiaci)	297
	Obyvatelia dochádzajúci za prácou mimo regiónu	48
Nezamestnanosť (2016 ² /06/2017 ¹)	Nezamestnaní celkom	60/50
	Z toho ženy	27/34
	Miera nezamestnanosti celkom (06/2017 ¹): 15 %	-
Nositelia preukazu ŤZP ³		6
Poberatelia príspevku na opatrovanie blízkeho člena rodiny, opatrovanie, osobnú asistenciu ³		6
Poberatelia dávky v hmotnej núdzi ³		75
Poskytnutý príspevok na bývanie ³		4
Zamestnaní v rámci aktívnej politiky zamestnanosti (06/ 2017) ¹		25
Počet obyvateľov rómskej časti obce ¹ k 30. 06. 2017		346
Sociálno-patologické javy ¹	- Alkoholizmus – u členov rómskej komunity (návykové formy, závislosť) - Gamblerstvo – u členov rómskej komunity (sporadicky, nie vo vypuklej forme) - Úžera – u členov rómskej komunity (vysoká miera s negatívnym dopadom na bežný život) - Drogová závislosť – nevyskytuje sa v žiadnej forme - Záškolsť – u členov rómskej komunity (v obmedzenej miere)	

Zdroj: obecné štatistiky a informácie¹, Štatistický úrad Slovenskej republiky: databáza DATAcube², ÚPSVaR³; vlastné spracovanie

Tabuľka 3.6 Prehľad evidovaných uchádzačov o zamestnanie – obyvateľov obce Vítkovce v období rokov 2003 – 2016

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stav trvalo bývajúceho obyvateľstva (k 31.12.)	524	523	510	529	544	554	559	566	581	598	597	605	606	610
Evidovaní uchádzači o zamestnanie: muži (počet)	45	30	31	31	30	14	32	48	43	43	47	38	40	33
Evidovaní uchádzači o zamestnanie: ženy (počet)	34	21	30	28	23	21	27	29	34	33	33	38	42	27
Evidovaní uchádzači o zamestnanie spolu: (počet)	79	51	61	59	53	35	59	77	77	76	80	76	82	60

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube: vlastné prepočty a spracovanie

Pre prax komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Vítkovce zvolili tímy plánovania prácu s vyššie a ďalej uvedenými vybranými údajmi, v danom procese potrebnými a využiteľnými.

Tabuľka 3.7 Vybavenosť obce a centrá dochádzania do školy a za službami

	Vybavenosť obce	Centrá dochádzania	
 Materská škola	Vítkovce	•	•
Základná škola	Vítkovce (roč. 1 – 4)	Spišský Hrušov	Spišská Nová Ves
Zdravotné zariadenia: Ambulancie všeobecného lekárstva Ambulancia zubného lekárstva (podľa určenia zdravotného obvodu)	•	Spišský Hrušov	•
Ambulancie odborných lekárov Nemocnica s poliklinikou	•	•	Spišská Nová Ves
Predajňa s rozličným tovarom	Vítkovce	Spišský Hrušov	•
Pošta	•	Spišský Hrušov	Spišská Nová Ves
Kultúrne zariadenia	•	•	Spišská Nová Ves
Možnosti zamestnania v obci	• Obec vrátane subjektov v jej zriaďovateľskej pôsobnosti: materská škola, základná škola, školská jedáleň, Vítkovské služby, s. r. o. (poľnohospodárstvo); • Agrodružstvo Vítkovce, družstvo (poľnohospodárstvo a lesníctvo); • WAGNERO, s. r. o. (stavebná činnosť) • Pozemkové spoločenstvo Vítkovce (lesníctvo) • Jaroslav Mikolaj (maloobchod)		

Zdroj: vlastné spracovanie

3.4 ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A JEJ POSKYTOVATEĽOV

Obec Vítkovce v súčasnosti nie je poskytovateľom sociálnych služieb v zmysle zákona a potreby užívateľov sociálnych služieb i potenciálnych žiadateľov sú riešené i predpokladané zabezpečením ich poskytovania prostredníctvom iných poskytovateľov. Obec takto splní povinnosť **poskytovania** alebo **zabezpečenia poskytovania** sociálnych služieb.

Táto časť analýzy sociálnej situácie územia zohľadňuje väzby na širšie teritórium, ktorým je predovšetkým okres Spišská Nová Ves. V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad poskytovateľov sociálnych služieb v rámci okresného mesta Spišská Nová Ves, ktoré leží v blízkosti obce. Spoluprácu s poskytovateľmi obec zadefinuje na **zmluvnom** podklade.

Tabuľka 3.8 Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves

Poskytovateľ	Druh služby	Forma služby	Cieľová skupina	Odkázanosť žiadateľa	Typ poskytovateľa
Betezda, n.o. Spišská Nová Ves	Opatrovateľská služba	Terénna	Seniori	Neposudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Domov dôchodcov Spišská Nová Ves	Jedáleň	Terénna	Seniori	Neposudzovaná	Verejný – právnická osoba zriadená mestom

Tabuľka 3.8 Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves – pokračovanie

Domov dôchodcov Spišská Nová Ves	Opatrovateľská služba	Terénna	Seniori	Posudzovaná	Verejný – právnická osoba zriadená mestom
Domov dôchodcov Spišská Nová Ves	Zariadenie opatrovateľskej služby	Pobytová – ročná	Seniori	Posudzovaná	Verejný – právnická osoba zriadená mestom
Domov dôchodcov Spišská Nová Ves	Zariadenie pre seniorov	Pobytová – ročná	Seniori	Posudzovaná	Verejný – právnická osoba zriadená mestom
Mesto Spišská Nová Ves	Nocľaháreň	Pobytová – ročná	Občania v krízovej situácii	Neposudzovaná	Verejný – mesto
Mesto Spišská Nová Ves	Komunitné centrum	Ambulantná	Občania v krízovej situácii	Neposudzovaná	Verejný – mesto
PROAUTISTIK, n.o. Spišská Nová Ves	Rehabilitačné stredisko	Ambulantná	Zdravotne postihnutí občania	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Slovenský červený križ, územný spolok Spišská Nová Ves, nezávislá právnická osoba	Opatrovateľská služba	Terénna	Občania v krízovej situácii Rodiny s deťmi Seniori	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, J Wolkra, Spišská Nová Ves	Domov sociálnych služieb	Pobytová – ročná	Zdravotne postihnutí občania	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, J Wolkra, Spišská Nová Ves	Domov sociálnych služieb	Ambulantná	Zdravotne postihnutí občania	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, J Wolkra, Spišská Nová Ves	Domov sociálnych služieb	Pobytová – týždenná	Zdravotne postihnutí občania	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, Spišská Nová Ves	Jedáleň	Ambulantná	Seniori	Neposudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, J Wolkra, Spišská Nová Ves	Zariadenie núdzového bývania	Pobytová – ročná	Občania v krízovej situácii	Neposudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, Tolstého, Spišská Nová Ves	Denný stacionár	Ambulantná	Zdravotne postihnutí občania	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, Spišská Nová Ves a okolie	Opatrovateľská služba	Terénna	Seniori Zdravotne postihnutí občania	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, Spišská Nová Ves	Požičiavanie pomôcok	Terénna	Zdravotne postihnutí občania	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita, Kocel'ova, Spišská Nová Ves	Sociálne poradenstvo – špecializované	Ambulantná	Občania v krízovej situácii	Neposudzovaná	Neverejný poskytovateľ

Tabuľka 3.8 Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves – pokračovanie

Spišská katolícka charita, Jesenského, Spišská Nová Ves	Sociálne poradenstvo – špecializované	Ambulantná	Občania v krízovej situácii Rodiny s deťmi Seniori Zdravotne postihnutí občania	Neposudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, Chrapčiakova, Spišská Nová Ves	Domov sociálnych služieb	Pobytová – ročná	Zdravotné postihnutí občania Fyzické osoby s mentálnym postihnutím	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, Chrapčiakova, Spišská Nová Ves	Domov sociálnych služieb	Ambulantná	Zdravotné postihnutí občania Fyzické osoby s mentálnym postihnutím	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, Chrapčiakova, Spišská Nová Ves	Domov sociálnych služieb	Pobytová - týždenná	Zdravotné postihnutí občania Fyzické osoby s mentálnym postihnutím	Posudzovaná	Neverejný poskytovateľ
OZ HANA, o.z., Spišská Nová Ves	Sociálne poradenstvo – základné	Ambulantná	Občania v krízovej situácii Rodiny s deťmi Seniori	Neposudzovaná	Neverejný poskytovateľ
OZ HANA, o.z., Spišská Nová Ves	Sociálne poradenstvo – špecializované	Ambulantná	Občania v krízovej situácii Rodiny s deťmi Seniori	Neposudzovaná	Neverejný poskytovateľ

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb pre košický región, vlastné spracovanie

Sociálne poradenstvo – špecializované poskytujú aj tieto organizácie:

- Úsmev ako dar, o. z., Spišská Nová Ves, Letná 49 – pre cieľové skupiny: rodiny a osamelí rodičia v nepriaznivej sociálnej situácii, mladí dospelí bez podpory po ukončení poskytovania starostlivosti v detskom domove
- Únia nevidiacich a slabozrakých, Spišská Nová Ves, Fabíniho 9

Zdroj: www.usmev.sk, www.vucke.sk

Tabuľka 3.9 Vykonávanie sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately

Subjekt	Druh služby	Cieľová skupina	Typ poskytovateľa
Alžbetka, n. o. Spišská Nová Ves	Krízové stredisko	Deti, ktorých doterajšia výchova je vážne ohrozená alebo vážne narušená, ktoré sú týrané a zanedbané, ktoré majú poruchy správania, pochádzajú zo sociálne a hmotne núdznych rodín, ale tiež rodičia problémových detí	Neverejný subjekt

Zdroj: www.alzbetka-no.sk

Pre verejnosť je na webovom sídle Košického samosprávneho kraja uverejnený prehľadný „**Spríevodca sociálnymi službami v Košickom samosprávnom kraji**“.

3.5 ANALÝZA POTRIEB UŽÍVATEĽOV A ŽIADATEĽOV A URČENIE OKRUHOV ZAMERANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Počtom obyvateľov patria Vítkovce k menším obciam. Na základe trendov zistených v analytickej fáze procesu plánovania je možné pre blízku budúcnosť predpokladať rast počtu obyvateľstva a vyrovnanú demografickú štruktúru bez výrazných zmien. Pri plánovaní služieb pre roky 2017 – 2020 boli zohľadnené všetky skupiny obyvateľov obce bez ohľadu na vek, pohlavie či etnickú príslušnosť, ktoré sú v súčasnosti ohrozené sociálnym vylúčením, respektíve môžu ním byť ohrozené v budúcnosti.

3.5.1 SWOT analýza

Výsledky analýz podporené zvolenou metodikou podľa Artimovej, Wolekovej (2008) a s podporou metodiky Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej republiky podmienili orientáciu obce pri plánovaní rozvoja sociálnych služieb. Na stanovenie okruhov zamerania sociálnych služieb bolo zvolené zhrnutie SWOT, ako „inside-outside“ technika, kde silné a slabé stránky zastupujú vnútorné prostredie a príležitosti a hrozby vonkajšie prostredie potrieb užívateľov a žiadateľov sociálnych služieb. Jednotlivé charakteristiky sú v nasledujúcej tabuľke vo všetkých jej častiach ex post zotriedené podľa identifikovaných okruhov zamerania sociálnych služieb. V posledných oddieloch príležitostí a ohrození sú uvedené charakteristiky, ktoré sa týkajú všetkých stotožnených okruhov.

Tabuľka 3.10 SWOT analýza určenia okruhov zamerania sociálnych služieb

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
☐ Možnosť poskytovania sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením v rámci zariadení spádovej oblasti ☐ Bezbariérový prístup k zariadeniam občianskej vybavenosti (obecný úrad, obchod) ☐ Dostatok ľudských zdrojov pre výkon sociálnej služby v teréne ☐ Skúsenosti obce s realizáciou projektov v sociálnej oblasti ☐ Silný potenciál v podobe skúsených pracovníkov a predstaviteľov obce	☐ Obmedzená kapacita v zariadeniach pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením v spádovej oblasti ☐ Chýbajúce možnosti typu denného centra ☐ Potreba dochádzania za lekárom prvého kontaktu do susednej obce ☐ Existujúce stavebné, terénne a dopravné bariéry (železničná zastávka, schody v budovách a iné) ☐ Absencia mimovládneho sektoru v obci ☐ Chýbajúca koncepcia terénnych sociálnych služieb ☐ Rezervy v informovanosti o sociálnych službách
☐ Aktívny prístup členov rómskej komunity pri zapájaní sa v rámci aktivačných prác a národných projektov ☐ Zabezpečená zdravotná starostlivosť a dostupnosť zdravotníckych zariadení ☐ Osveta z radov rovesníkov v osobe rómskeho zdravotného asistenta ☐ Štandardná úroveň dostupnej infraštruktúry ☐ Štandardná úroveň bývania niektorých rómskych rodín v rodinných domoch ☐ Dostatok ľudských zdrojov pre výkon terénnej sociálnej práce	☐ Nízka úroveň vzdelania členov rómskej komunity, nízky záujem detí o vzdelávanie ☐ Chýbajúca infraštruktúra školy (telocvičňa a iné) ☐ Obmedzená kapacita predškolského zariadenia ☐ Nízke ovládanie slovenčiny a cudzích jazykov ☐ Nezaujem rodičov o vzdelávanie detí ☐ Nedostatočné prostriedky sociálne slabých rodín na ďalšie vzdelávanie detí ☐ Chýbajúce vedenie rodičov k hygiene detí ☐ Zneužívanie podpory štátu – čierna práca ☐ Chýbajúce zariadenie pre rozvoj komunitného života a vzdelávacie aktivity dospelých

☐ Silný potenciál v podobe skúsených pracovníkov a predstaviteľov obce ☐ Dobrý štandard základnej školy (ročníky 1 – 4) v zriaďovateľskej pôsobnosti obce ☐ Relatívne dobrá dochádzka detí do školy ☐ Integrácia žiakov so špeciálnymi potrebami, práca špeciálnych pedagógov ☐ Zlepšenie podmienok výučby rekonštrukciou budovy školy ☐ vybavenie školy internetom a knižnicou ☐ Pozitívny vplyv duchovných ☐ Práca záujmových krúžkov v škole ☐ Skúsenosti obce s realizáciou projektov v sociálnej oblasti ☐ Možnosť poskytovania služieb pre jednotlivcov a rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii v rámci zariadení spádovej oblasti a možnosť poradenstva v spádovej oblasti ☐ Poskytovanie odborných poradenských služieb pracoviskami ÚPSVaR (služby zamestnanosti, sociálne veci a rodina) ☐ Pomoc organizácií pracujúcich v spádovej oblasti ☐ Dostatok ľudských zdrojov pre výkon terénnej sociálnej služby ☐ Silný potenciál v podobe skúsených pracovníkov a predstaviteľov obce ☐ Silný potenciál v podobe skúsených zamestnancov a členov obecného zastupiteľstva ☐ Širokospektrálne možnosti získavania informácií ☐ Dobré vzťahy so zainteresovanými subjektmi ☐ Možnosti konfrontácie skúseností v rámci iných obcí ☐ Skúsenosti obce s prípravou a realizáciou projektov v sociálnej oblasti	☐ Potreba dochádzania za lekárom prvého kontaktu do susednej obce ☐ Vzdialenosť prvkov infraštruktúry obce ☐ Absencia mimovládneho sektoru v obci ☐ Predsudky pri zamestnávaní Rómov v regióne ☐ Nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy v rómskej časti ☐ Existencia čiernych stavieb v rómskej časti ☐ Chýbajúce pozemky na individuálnu výstavbu ☐ Dlhodobé nerealizované dedičské konania v rómskej časti ☐ Zadlženosť riešená exekučne ☐ Vysoká nezamestnanosť rómskeho obyvateľstva ☐ Nízka kvalita vykonanej práce niektorých rómskych pracovníkov pri aktivačných prácach ☐ Chýbajúci vzťah k práci a k povinnostiam ☐ Insolventnosť rómskych obyvateľov ☐ Chýbajúca poľnohospodárska a chovateľská tradícia a vzťah k pestovaniu a chovu zvierat ☐ Nezáujem o podnikanie aj z dôvodu nedostatku informácií a kapitálu ☐ Obmedzená kapacita poskytovania služieb pre jednotlivcov a rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii ☐ Absencia mimovládneho sektoru v obci ☐ Chýbajúca koncepcia terénnych sociálnych služieb ☐ Rezervy v informovanosti o sociálnych službách ☐ Všeobecne vysoké pracovné zaťaženie zamestnancov a členov obecného zastupiteľstva ☐ Rôznorodosť sociálneho prostredia ☐ Rôznorodosť individuálnych potrieb potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb ☐ Absencia mimovládneho sektoru v obci ☐ Chýbajúca koncepcia terénnych sociálnych služieb ☐ Rezervy v informovanosti o sociálnych službách na úrovni obce
Príležitosti (O)	Ohrozenia (T)
☐ Pozitívne legislatívne zmeny korešpondujúce s potrebami seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením ☐ Zvýšenie spoločenského záujmu o riešenie potrieb seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením ☐ Životná motivácia seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením vo všeobecnosti ☐ Zviditeľňovanie problematiky seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením ☐ Pozitívne legislatívne zmeny korešpondujúce s potrebami marginalizovaných rómskych komunít ☐ Zvýšenie spoločenského záujmu o riešenie	☐ Negatívne legislatívne zmeny nekorešpondujúce s potrebami seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením ☐ Zníženie spoločenského záujmu o riešenie potrieb seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením ☐ Životná apatia a rezignácia seniorov a osôb so zdravotným znevýhodnením vo všeobecnosti ☐ Negatívne legislatívne zmeny nekorešpondujúce s potrebami marginalizovaných rómskych komunít ☐ Vyhorenie spoločností súvislosti s riešením potrieb marginalizovaných rómskych komunít ☐ Apatia, rezignácia a nezáujem marginalizovaných

potrieb marginalizovaných rómskych komunít ☐ Pozitívna motivácia marginalizovaných rómskych komunít vo všeobecnosti ☐ Štátna podpora rozvoja bývania ☐ Alternatívne formy vzdelávania detí aj dospelých ☐ Programy a projekty zamerané na poľnohospodárstvo a starostlivosť o zvieratá ☐ Možnosti pôsobenia zdravotníckych pracovníkov v teréne ☐ Možnosti lokálnych ľudských zdrojov pre výkon terénnej sociálnej práce ☐ Možnosti pomoci kvalifikovaných a aktívnych ľudí z regiónu ☐ Možnosti zvyšovania odbornosti zainteresovaných subjektov ☐ Poradenské služby priamo v teréne	rómskych komunít vo všeobecnosti ☐ Nedostatok finančných prostriedkov obce ☐ Neriešenie vzťahu medzi nezamestnanosťou a kriminalitou
☐ Pozitívne legislatívne zmeny korešpondujúce s potrebami jednotlivcov a rodín v nepriaznivej sociálnej situácii ☐ Zvýšenie spoločenského záujmu o riešenie potrieb jednotlivcov a rodín v nepriaznivej sociálnej situácii ☐ Zviditeľňovanie problematiky jednotlivcov a rodín v nepriaznivej sociálnej situácii	☐ Negatívne legislatívne zmeny nekorešpondujúce s potrebami jednotlivcov a rodín v nepriaznivej sociálnej situácii ☐ Zníženie spoločenského záujmu o riešenie potrieb jednotlivcov a rodín v nepriaznivej sociálnej situácii
☐ Dostatočná globálna podpora uznania predstavitel'ov obce, zamestnancov obce a členov obecného zastupiteľstva ☐ Zmeny korešpondujúce s potrebami obcí ☐ Zviditeľňovanie problematiky sociálnych služieb a inej sociálnej pomoci ☐ Zvýšenie informovanosti obcí z kompetentných miest ☐ Možnosti zvyšovania odbornosti zainteresovaných subjektov	☐ Nedostatočná globálna podpora uznania predstavitel'ov obce, zamestnancov obce a členov obecného zastupiteľstva ☐ Nedostatočná informovanosť obcí z kompetentných miest ☐ Nedostatok možností zvyšovania odbornosti zainteresovaných subjektov ☐ Zmeny nekorešpondujúce s potrebami obcí
☐ Posilnenie financovania sociálnych služieb ☐ Posilnenie globálnej podpory uznania pracovníkov v sociálnych službách ☐ Projektové výzvy zamerané na relevantné sociálne ciele a služby ☐ Využitie možností dostupných zdrojov financovania (VÚC, EŠIF, granty, ministerstvá...) ☐ Možnosť výmeny skúseností ☐ Propagácia príkladov dobrej praxe ☐ Partnerská spolupráca na úrovni samospráv ☐ Efektívne budovanie partnerstiev zainteresovaných subjektov ☐ Legislatívna stabilita ☐ Zvýšenie spoločenského záujmu o riešenie problémov v oblasti sociálnych služieb a inej sociálnej pomoci	☐ Nedostatočné financovanie sociálnych služieb ☐ Nedostatočná globálna podpora uznania pracovníkov v sociálnych službách ☐ Nízka pripravenosť zainteresovaných subjektov pre čerpanie nenávratných finančných prostriedkov a dotácií na sociálne služby ☐ Byrokracia a administratívna náročnosť pri riešení problematiky ☐ Neochota a neústretoivosť zainteresovaných subjektov ☐ Ohrozenie dostatku kvalifikovaných ľudských zdrojov ☐ Časté legislatívne zmeny ☐ Zníženie spoločenského záujmu o riešenie problémov v oblasti sociálnych služieb a inej sociálnej pomoci ☐ Nedostatočné zviditeľňovanie problematiky sociálnych služieb a inej sociálnej pomoci ☐ Zníženie ponuky relevantných sociálnych služieb v spádovej oblasti ☐ Cenová nedostupnosť služieb ☐ Ohrozenie systémovej starostlivosti o občanov v núdzi

Zdroj: vlastné spracovanie

3.5.2 Okruhy zamerania a potreby rozvoja sociálnych služieb

Na analýzu sociálnych potrieb územných celkov sa používajú v súčasnosti rôzne metodiky. Napríklad publikácia Socioklubu *Obce, města, regiony a sociální služby* z roku 1997 obsahuje okrem iného aj návrhy normatívov vybavenosti územných celkov službami sociálnej pomoci. V tomto dokumente sme vzhľadom k miestnym špecifikám (veľkosť obce, rodinné väzby, etnická príslušnosť, demografia) a vzhľadom na skutočnosť, že určité druhy sociálnych služieb bude obec zabezpečovať, nie poskytovať, využili pri plánovaní metódu kvalifikovaného odhadu bez zohľadňovania orientačných normatívov. Na základe spoločných charakteristík problémov a možných intervencií boli vytýčené okruhy zamerania sociálnych služieb. Zohľadnené boli sociálno-demografické a územné špecifiká komunity.

Platformou pre vymedzenie okruhov zamerania sociálnych služieb, vytýčenie cieľov v rámci prioritných problémových oblastí a stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov a aktivít na realizáciu opatrení bola súhrnná SWOT analýza.

Okruh zamerania sociálnych služieb na osoby so zdravotným znevýhodnením

V skupine osôb so zdravotným znevýhodnením sme sa zamerali na potreby osôb so zdravotným postihnutím a osôb s dlhodobou alebo momentálne nepriaznivým zdravotným stavom. Obec sa bude orientovať na obhajobu záujmov svojich občanov so zdravotným znevýhodnením v zmysle vytvárania a zabezpečenia rovnakých príležitostí a realizácie pozitívnych opatrení na prekonávanie dôsledkov znevýhodnenia. V obci je táto skupina obyvateľstva málopočetná a jej potreby korešpondujú so skupinou seniorov. Osoby tejto skupiny predstavujú 3 % populácie obce. *V rámci tohto okruhu bude pozornosť venovaná najmä eliminácii architektonických a technických bariér v zmysle európskej legislatívy a podpore terénnych sociálnych služieb a iných služieb, obhajobe záujmov týchto osôb zameraná na zabezpečenie rovnakého zaobchádzania a realizácii pozitívnych opatrení na prekonávanie a kompenzáciu dôsledkov znevýhodnenia, rovnako súhrnnému informovaniu o sociálnych službách a ostatnej sociálnej pomoci a výkonu kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje.*

Okruh zamerania sociálnych služieb na seniorov

V tejto skupine budú sociálne služby a pomoc zameraná na osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek. Zloženie tejto vekovej skupiny je napriek mnohým spoločným charakteristikám a potrebám veľmi rôznorodé, závislé na individuálnych okolnostiach ako je konkrétny zdravotný stav, sociálne zázemie, sociálne kontakty, vitalita a životné postoje. V tejto skupine sa služby poskytujú tým občanom, ktorí sa ocitli v situácii vyžadujúcej podporu a pomoc, ktorú nemôžu získať iným štandardným spôsobom. V súčasnosti tvoria obyvatelia v seniorskom veku (podľa Svetovej zdravotníckej organizácie nad 65 rokov) 9,35 % populácie obce. Súčasná situácia nevyžaduje v tejto skupine výrazné intervencie: fungujúce rodové princípy a výkon starostlivosti o rodinného príslušníka v čase nezamestnanosti umožňujú seniorom zotrvať v domácom prostredí. Je však potrebné zobrať do úvahy skutočnosť, že za 14 analýzou sledovaných rokov počet seniorov vzrástol takmer dvojnásobne (z 5,15 % v roku 2003 na uvedených 9,35 % v roku 2016).

Starnutie populácie ako fenoménu sa začala venovať pozornosť až v posledných rokoch. Predpoklad postupného rastu starších vekových kategórií obyvateľstva obce hovorí, že obec musí byť na túto situáciu zvýšených potrieb sociálnych služieb v rámci tejto skupiny pripravená, preto venuje seniorom výrazný priestor v plánovaní služieb. Súčasťou plánovaného prístupu je i zmena momentálne všeobecne vnímaného starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém jej sociálnej a ekonomickej záťaže.

V súčasnosti sú pre seniorov pripravované podujatia v rámci obce i farnosti, seniori majú možnosť využívať priestory kultúrneho domu. Stravovanie pre súčasný obmedzený záujem resp. z dôvodu prekryvania sa s opatrovateľským príspevkom rodinného príslušníka obec zabezpečuje iba v jednom prípade. Na základe podnetu obec zrealizuje v tomto smere dotazníkový prieskum.

V rámci okruhu sociálnych služieb pre seniorov bude pozornosť venovaná najmä eliminácii architektonických a technických bariér v zmysle európskej legislatívy, obhajobe záujmov starších ľudí, podpore terénnych sociálnych služieb, iných služieb a súhrnnému informovaniu o sociálnej pomoci, najmä o sociálnych službách a podmienkach ich poskytovania a rovnako výkonu kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje.

Okruh zamerania sociálnych služieb na členov rómskej komunity v rámci podpory sociálneho začlenenia osôb v nepriaznivých sociálnych situáciách

Ako vyplýva zo sociálno-demografickej analýzy, k 30. 06. 2017 žilo v obci 629 obyvateľov. Z toho bolo 346 Rómov, čo predstavuje podiel 55 %. Atlas rómskych komunít 2013 udáva 56,1 % zastúpenie; dočasný pokles zastúpenia je spojený s vysokou migráciou v uvedenom období. Všetci rómski obyvatelia žijú v rámci obce v samostatnej časti, vzdialenej od centrálnej časti 1,5 km. Medzi touto časťou a centrom obce sa nachádza železničná trať a cestná komunikácia. Geograficky je táto časť situovaná bližšie k obci Chrást nad Hornádom. Členovia rómskej komunity žijú v murovaných rodinných domoch, bytové domy v obci nie sú; obec nedisponuje žiadnymi obecnými bytmi. Domy Rómov a ich vybavenie majú nízky až bežný štandard. Výrazne prevažná väčšina domov je postavených ako čierne stavby na cudzích, iba súkromných pozemkoch. Počet rodinných domov s číslom je 26, pod jedným číslom je viacero prístavieb.

Obyvatelia rómskej časti plne využívajú infraštruktúru obce Vítkovce (obecný úrad, základná škola, materská škola a jedáleň, predajňa s rozličným tovarom, kostol, kultúrny dom, autobusová zastávka) s prístupom prostredníctvom rekonštruovanej cestnej komunikácie, prípadne využívajú infraštruktúru obce Chrást nad Hornádom (železničná zastávka, predajňa). V rómskej časti je zavedené verejné osvetlenie, elektrina, vybudovaný vodovod (ostatná časť obce vodovod nemá), cestné teleso je pokryté asfaltovým povrchom. Obec je plynofikovaná a obyvatelia rómskej časti majú možnosť pripojenia (v súčasnosti sú pripojené 2 domy). Kanalizáciu obec vybudovanú nemá.

Celková sociálna situácia rómskych obyvateľov obce nie je dobrá. Ovplyvňuje ju vysoká miera nezamestnanosti, čo je spôsobené nízkou vzdelanostnou úrovňou, nedostatočnými pracovnými návykmi a svojským prístupom k životu. Veľká časť rómskeho obyvateľstva obce je závislá na dávkach sociálneho systému. Rómska komunita je v obci výrazne pronatalitná. V období, ktoré sme sledovali v rámci analýzy (obdobie od roku 2003 do roku 2016) z celkového počtu narodených detí pripadá 79 % na členov rómskej komunity. Údaj je získaný výpočtom podľa obecného zisťovania.

Základná škola (v zriaďovateľskej pôsobnosti obce) zabezpečuje výučbu žiakov 1. – 4. ročníka a na základe demografického vývoja ju navštevujú iba rómske deti. Deti predškolského veku materskú školu nenavštevujú z dôvodu jej obmedzenej kapacity a zároveň z dôvodu vzdialenosti (1,5 km), ktorá je pre túto vekovú kategóriu neprimeraná.

Na život komunity má vplyv aj existencia negatívnych sociálnych javov uvedených v analytickej časti, pri záškoláctve, kde osobitným príjmom rodinných prídavkov je obec, ide o 5 – 10 prípadov mesačne.

Táto skupina obyvateľov obce si vyžaduje osobitnú pozornosť a prístup. Uvedený okruh je samostatnou súčasťou zamerania služieb na podporu sociálneho začlenenia osôb v nepriaznivých sociálnych situáciách. *Pozornosť bude venovaná najmä podpore infraštruktúry, vzdelávania, zamestnanosti, zdravia, bývania, finančného začlenenia, podpore nediskriminácie a prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti – integrácii Rómov prostredníctvom komunikácie a poradenstvu.*

Okruh zamerania sociálnych služieb na jednotlivcov alebo rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii

Odhad okruhu obyvateľov, ktorým by sa takéto služby mali poskytovať, ako aj odhad tých, ktorí o dané služby budú mať záujem, je náročný. V rámci uvedeného okruhu je veľmi veľká rôznorodosť možných potrieb, čo predpokladá systematický monitoring a vyhodnocovanie spätnej väzby. Požadovanými druhmi sociálnych služieb na úrovni tohto okruhu môžu byť sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, podporné služby, ale aj okruh sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. Do uvedeného okruhu obyvateľov spadajú niektorí členovia rómskej komunity a málopočetná časť nerómskeho obyvateľstva.

Pozornosť obce bude venovaná najmä monitoringu potrieb a poskytovaniu informácií pre získanie sociálneho poradenstva a orientácie v problematike riešenia krízovej situácie a rovnako výkonu kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje.

Okruh zamerania sociálnych služieb na zamestnancov a predstaviteľov obce vykonávajúcich politiky a opatrenia v oblasti sociálnych služieb

Na úrovni tohto okruhu bude pozornosť orientovaná na tých zamestnancov a predstaviteľov obce a členov obecného zastupiteľstva, ktorí majú v náplni svojej práce resp. činnosti sociálnu oblasť. Obec v rámci svojich kompetencií informuje o podmienkach poskytovania sociálnych služieb na svojom území, najmä informuje o spôsobe podania žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálne služby, informuje o poskytovateľoch sociálnych služieb a o úhradách za poskytovanie sociálnych služieb.

Zmeny podmienok a rozmanitosť okolností kladú samosprávam náročné úlohy aj v oblasti permanentného vzdelávania a výmeny skúseností. Najmä na tento aspekt získavania poznatkov bude orientovaný tento okruh zamerania a rovnako rozširovanie kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje.

Na základe analýzy sociálnej situácie územia obce bola vypracovaná stratégia s definovaním vízie a poslania. V zmysle stanovenej vízie, ktorá súhrnne vyjadruje ideálny stav sociálnych služieb a ostatnej sociálnej pomoci v horizonte strednodobom s výhľadom do budúcnosti, boli stanovené ciele stratégie, ktoré majú hierarchicky usporiadanú štruktúru. Na vrchole štruktúry stojí **globálny cieľ**, pre jednotlivé cieľové skupiny bol stanovený **hlavný cieľ** a v rámci každej problémovej oblasti **špecifické ciele**, ktoré jasne pomenúvajú cieľový stav. Na dosiahnutie týchto cieľov sú stanovené jednotlivé opatrenia s návrhmi aktivít.

4. časť

STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE VÍTKOVCE

4.1 VÍZIA, POSLANIE A CIEĽ OBCE VÍTKOVCE V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A INEJ SOCIÁLNEJ POMOCI

Na základe predstáv o budúcnosti prístupu k sociálnym službám definuje obec Vítkovce svoju *víziu* v oblasti sociálnych služieb takto:

- **Vízia:** *Istota dostupnosti s rešpektom poskytovaných sociálnych služieb pre všetkých, ktorí ich potrebujú*

Poslanie obce Vítkovce v oblasti sociálnych služieb – s ohľadom na ich orientáciu a diferenciaciu – vnímajú jej predstavitelia nasledovne:

- **Poslanie:** *Obec Vítkovce si predsavzala uchopiť príležitosť a podporiť vznik a rozvoj nových foriem komunitných sociálnych služieb.*
- **Globálny cieľ:** *Zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce Vítkovce utváraním podmienok pre realizáciu komunitnej starostlivosti*

4.2 CIEĽOVÉ SKUPINY, PRIORITNÉ PROBLÉMOVÉ OBLASTI, CIELE A OPATRENIA

Po zhrnutí všetkých relevantných podkladov a údajov získaných v rámci analýzy sociálnej situácie územia, po zohľadnení prognóz a na základe spoločných charakteristík problémov a možných a potrebných spoločných intervencií bol proces strategického plánovania po špecifikácii okruhov zamerania sociálnych služieb orientovaný na štyri nasledujúce základné cieľové skupiny:

1. Seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením
2. Členovia rómskej komunity
3. Jednotlivci alebo rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii
4. Zamestnanci a predstavitelia obce vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnych služieb

4.2.1 Cieľová skupina 1: Seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením

V rámci tejto cieľovej skupiny budú sociálne služby orientované na obyvateľov v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu zdravotného postihnutia, dlhodobo alebo momentálne nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

4.2.1.1 Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Demografický vývoj v obci je charakterizovaný vysokou natalitou, nízkymi hodnotami úmrtnosti a záporným priemerným migračným saldom, pričom celkový prírastok obyvateľstva za sledované obdobie predstavuje pre obec populačný zisk.

Analýzy zároveň poukazujú na starnutie populácie s budúcim vysokým podielom poproduktívneho obyvateľstva a determinovaný vývoj predpokladá najväčší prírastok starších ľudí v najvyšších vekových skupinách. Podmieňuje tak potrebu zvýšenej plánovanej podpory v rámci uvedenej cieľovej skupiny. Podkladom pre vymedzenie prioritných problémových oblastí, vytýčenie jednotlivých cieľov, pre stanovenie opatrení a aktivít na realizáciu opatrení bola SWOT analýza uvedená v časti 3.5.

4.2.1.2 Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov

Hlavným cieľom do roku 2020 v rámci cieľovej skupiny Seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením je zabezpečiť dôstojný život seniorom a osobám so zdravotným znevýhodnením obce podľa ich potrieb a požiadaviek.

Problémová oblasť 1.1: **Infraštruktúra zameraná na seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením**

Charakteristika problémov: chýbajúce možnosti typu denného centra, existujúce stavebné, terénne a dopravné bariéry

➤ **Špecifický cieľ 1.1:** **Iniciovať a podporovať rozvoj infraštruktúry zameranej na seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením**

Problémová oblasť 1.2: **Terénne sociálne služby a ďalšie služby**

Charakteristika problémov: chýbajúca koncepcia terénnych sociálnych služieb, umožňujúca v prípade budúceho záujmu členom cieľovej skupiny ostať v prirodzenom sociálnom prostredí domácností, chýbajúce iné služby

➤ **Špecifický cieľ 1.2:** **Podporovať rozvoj terénnych sociálnych služieb a ďalších služieb seniorom a osobám so zdravotným znevýhodnením**

4.2.1.3 Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov

Opatrenia v rámci špecifického cieľa 1.1: Iniciovať a podporovať rozvoj infraštruktúry zameranej na seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením	
Opatrenie č. 1.1.1	Materiálno-technická podpora výkonu služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Zriadenie priestorov denného centra - Prevádzka priestorov denného centra - Iné aktivity v zmysle opatrenia	
Opatrenie č. 1.1.2	Podpora zázemia sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Eliminácia bariér prístupu v rámci železničnej zastávky - Eliminácia stavebných a technických bariér v obecných budovách a v budove kostola - Iné aktivity v zmysle opatrenia	
Opatrenia v rámci špecifického cieľa 1.2: Podporovať rozvoj terénnych sociálnych služieb a ďalších služieb seniorom a osobám so zdravotným znevýhodnením	
Opatrenie č. 1.2.1	Podpora sociálnych služieb terénnou formou pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Zriadenie priestorov pre sociálnych pracovníkov - Prevádzka priestorov pre sociálnych pracovníkov - Aktivity vzdelávania v oblasti sociálnej práce - Iné aktivity v zmysle opatrenia	

Opatrenie č. 1.2.2 Podpora ďalších služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením

Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia

- Poskytovanie sociálnych služieb v jedálni
- Poskytovanie sociálnych služieb s použitím telekomunikačných technológií
- Poradenstvo informatívneho charakteru a informačné aktivity
- Výkon kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje
- Podpora mimovládneho sektoru
- Iné aktivity v zmysle opatrenia

4.2.2 Cieľová skupina 2: Členovia rómskej komunity

V rámci cieľovej skupiny budú sociálne služby zamerané na členov rómskej komunity v zmysle implementácie národných a regionálnych postupov začlenenia sociálne vylúčených spoločností.

4.2.2.1 Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny

V relatívne i absolútne početnej komunite Rómov v obci sa prejavujú viaceré problémy týkajúce sa kvality života. Predstavitelia obce i rómski obyvatelia sú odhodlaní vyvinúť maximálne úsilie pre sociálno-ekonomickú integráciu rómskej komunity. Pre dosiahnutie takéhoto pokroku bude obec Vítkovce postupovať tak, aby politiky a systémové opatrenia definované na národnej a regionálnej úrovni boli efektívne a cielene implementované na úrovni obce. V súlade so *Stratégiou Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 vo verzii revízie cieľov*, kde sa naša krajina zaviazala, že v snahe o integráciu rómskeho obyvateľstva bude pokrývať oblasti vzdelávania, zamestnanosti, zdravia, bývania, finančného začlenenia, nediskriminácie a prístupov k väčšinovej spoločnosti, definuje obec v pláne prax pre konkrétne a reálne potreby komunity.

4.2.2.2 Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov

Hlavným cieľom do roku 2020 v rámci cieľovej skupiny Členovia rómskej komunity je zvýšiť sociálno-ekonomickú inklúziu rómskej komunity v obci.

Problémová oblasť 2.1: Vzdelanie

Charakteristika problémov: nízka vzdelanostná úroveň členov komunity, podmieňujúca mieru zamestnanosti, nízka návštevnosť a nízka kapacita materskej školy v centre obce, chýbajúca školská infraštruktúra (telocvičňa, areál školy, ihriská, materská škola v priestore rómskej časti obce), nízka spolupráca rodičov so vzdelávacími zariadeniami

- **Špecifický cieľ 2.1:** Podporovať vzdelávanie členov rómskej komunity najmä ako predpoklad konkurencieschopnosti na trhu práce

Problémová oblasť 2.2: Komunitné činnosti a aktivity

Charakteristika problémov: chýbajúca sociálna infraštruktúra typu komunitného centra, ktoré dokáže na lokálnej úrovni koordinovať rôznorodé intervenčné programy a poskytovať komplexné sociálne a komunitné služby formou odborných činností, iných činností a aktivít komunitného centra podľa špecifických potrieb cieľovej skupiny a v zmysle prioritných politík stanovených Stratégiou Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020

- **Špecifický cieľ 2.2:** Podporovať komunitné činnosti a aktivity ako komplexný nástroj intervencie pri rozvoji komunity

Problémová oblasť 2.3: Bývanie

Charakteristika problémov: nízky štandard väčšiny domov, situovanie domov na cudzích súkromných pozemkoch, viacero prístavieb s jedným popisným číslom, chýbajúca kanalizácia, vysoký počet obyvateľov bývajúcich v jednom obydli

➤ **Špecifický cieľ 2.3: Podporovať prístup k zlepšeným podmienkam bývania**

Problémová oblasť 2.4: Zamestnanosť

Charakteristika problémov: vysoká miera nezamestnanosti členov komunity, vysoký podiel znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, chýbajúca kvalifikácia, obmedzené možnosti zamestnania v obci a blízkom okolí, vysoká nezamestnanosť žien, neústretný postoj k výkonu práce

➤ **Špecifický cieľ 2.4: Podporovať tvorbu pracovných miest a výkon pracovných činností v kompetencii obce**

4.2.2.3 Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov

Opatrenia v rámci špecifického cieľa 2.1: Podporovať vzdelávanie členov rómskej komunity najmä ako predpoklad konkurencieschopnosti na trhu práce
Opatrenie č. 2.1.1 Podpora a utváranie podmienok pre zvýšenie vzdelanostnej úrovne a rozvoj potenciálu rómskych detí
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Výstavba predškolského zariadenia s príslušenstvom v rómskej časti obce - Výstavba telocvične, ihrísk pri (v) základnej škole resp. v inom priestore - Úpravy školskej budovy a úpravy a dobudovanie areálu školy - Vzdelávacie aktivity a iné aktivity v zmysle opatrenia
Opatrenie č. 2.1.2 Podpora a utváranie podmienok pre zvýšenie vzdelanostnej úrovne rómskej mládeže a dospelých obyvateľov
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Vzdelávacie aktivity a iné aktivity v zmysle opatrenia
Opatrenia v rámci špecifického cieľa 2.2: Podporovať komunitné činnosti a aktivity ako komplexný nástroj intervencie pri rozvoji komunity
Opatrenie č. 2.2.1 Podpora a utváranie podmienok pre činnosti a aktivity komunitného centra a podpora poradenstva
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Výstavba a vybavenie komunitného centra v rómskej časti obce - Založenie mimovládnej neziskovej organizácie ako podpora lokálneho rozvoja - Podpora poskytovania sociálnych služieb, odborných činností, iných činností a aktivít komunitného centra, najmä: sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, preventívne aktivity, záujmová činnosť a podporné služby a iné (doplnkové/voliteľné) činnosti a aktivity, aktivity zdravotnej osvetly a podpory zdravia a iné osvetové a vzdelávacie aktivity, aktivity na podporu finančného začlenenia a nediskriminácie a integrácie, podpora integrácie prostredníctvom komunikácie
Opatrenie č. 2.2.2 Podpora realizácie komunitnej a terénnej sociálnej práce
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Prevádzka komunitného centra, prevádzka priestorov pre terénnu prácu - Poskytovanie komunitnej a terénnej sociálnej práce - Vzdelávacie a iné aktivity v zmysle opatrenia

Opatrenie č. 2.2.3 Podpora prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Poskytovanie občianskej poriadkovej služby/občianskej hliadky - Zvyšovanie bezpečnosti (vybudovanie monitorovacieho kamerového systému) - Vzdelávacie a poradenské aktivity a iné aktivity v zmysle opatrenia
Opatrenia v rámci špecifického cieľa 2.3: Podporovať prístup k zlepšeným podmienkam bývania
Opatrenie č. 2.3.1 Podpora bývania výstavbou, modernizáciou a legalizáciou domov
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Výstavba nájomných obecných bytových domov - Podpora výstavby a modernizácie rodinných domov - Podpora vysporiadania pozemkov - Iné aktivity v zmysle opatrenia
Opatrenie č. 2.3.2 Podpora kvality infraštruktúry bývania
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Vybudovanie kanalizácie a čistiare odpadových vôd v rómskej časti obce - Rekonštrukcia a dobudovanie cestnej infraštruktúry a parkovísk - Vybudovanie infraštruktúry a systému zberu a odvozu komunálneho odpadu - Komplexná rekonštrukcia vodovodu - Iné aktivity v zmysle opatrenia
Opatrenia v rámci špecifického cieľa 2.4: Podporovať tvorbu pracovných miest a výkon pracovných činností v kompetencii obce
Opatrenie č. 2.4.1 Podpora pracovných miest s poskytnutím príspevkov pre nezamestnaných v rámci obce
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Tvorba pracovných miest s podporou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR - Tvorba pracovných miest prostredníctvom realizácie projektov
Opatrenie č. 2.4.2 Podpora pracovných miest v rámci terénnej sociálnej a komunitnej práce
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Tvorba pracovných miest prevádzkou komunitného centra - Tvorba pracovných miest v rámci terénnej sociálnej práce
Opatrenie č. 2.4.3 Podpora pracovných miest v rámci organizácií obce
<i>Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia</i> - Tvorba pracovných miest prevádzkou spoločnosti Vítkovské služby, s. r. o. - Iné aktivity v zmysle opatrenia

4.2.3 Cieľová skupina 3: Jednotlivci alebo rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii

Sociálne služby sú v zmysle tejto cieľovej skupiny orientované na osoby ohrozené sociálnym vylúčením, osoby s obmedzenou schopnosťou spoločensky sa začleniť alebo samostatne riešiť svoje problémy a na obyvateľov v krízovej situácii.

4.2.3.1 Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Cieľová skupina je širšie koncipovaná jednak z hľadiska vekovej štruktúry, ale predovšetkým z hľadiska okruhu a rozsahu konkrétnych problémov a potrieb, často presahujúcich základnú rovinu sociálnych služieb (sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela, integrácia hendikepovaných detí a mládeže a i.).

Podľa analýzy spadajú do okruhu cieľovej skupiny niektorí členovia rómskej komunity a málopočetná časť nerómskeho obyvateľstva.

4.2.3.2 Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov

*Hlavným cieľom do roku 2020 v rámci cieľovej skupiny Jednotlivci alebo rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii je **eliminovať riziko sociálnej deprivácie, izolácie alebo neželateľného správania.***

Problémová oblasť 3.1: Komplexná sociálna starostlivosť

Charakteristika problémov: riziko sociálnej odkázanosti a sociálnej vylúčenosti, existencia negatívnych sociálno-patologických javov, nedostatočná prevencia, osвета a poradenstvo, nedostatočná motivácia členov cieľovej skupiny, nedostatočná spolupráca medzi relevantnými organizáciami, nedostatočné prepojenie štátnej správy a samosprávy pri riešení problémov, nedostatočný súlad medzi rodinným a pracovným životom

➤ **Špecifický cieľ 3.1: Podporovať komplexné riešenie v oblasti prevencie a minimalizácie špecifických sociálnych problémov a potrieb jednotlivcov alebo rodín v nepriaznivej sociálnej situácii**

4.2.3.3 Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov

Opatrenia v rámci špecifického cieľa 3.1: Podporovať komplexné riešenie v oblasti prevencie a minimalizácie špecifických sociálnych problémov a potrieb jednotlivcov alebo rodín v nepriaznivej sociálnej situácii

Opatrenie č. 3.1.1 Podpora prevencie a minimalizácie nepriaznivých sociálnych situácií

Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia

- Vyhľadávanie členov cieľovej skupiny
- Poradenstvo informatívneho charakteru
- Informačné, osvetové a vzdelávacie aktivity
- Výkon kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje
- Iné aktivity v zmysle opatrenia

Opatrenie č. 3.1.2 Podpora informovanosti, spolupráce a podpora súladu so štátnou správou
--

Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia

- Podpora systému spolupráce zainteresovaných subjektov (školsťvo, štátna správa, rodina a iné)
- Podpora mimovládneho sektoru
- Iné aktivity v zmysle opatrenia

4.2.4 Cieľová skupina 4: Zamestnanci a predstavitelia obce vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnych služieb

Cieľová skupina zahŕňa tých zamestnancov a predstaviteľov obce a členov obecného zastupiteľstva, ktorí v rámci obecných kompetencií majú v náplni svojej práce resp. činnosti sociálnu oblasť.

4.2.4.1 Odôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Systém sociálnych služieb a ostatnej sociálnej pomoci nie je jednoduchý a mnohí, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, sa v ňom nevedia orientovať. Samospráva presunom kompetencií dostala úlohu poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb a pomáhať aj kvalitným informovaním o existujúcej legislatíve, o druhoch, formách a rozsahu poskytovania sociálnych služieb a o konkrétnych možnostiach a zariadeniach. Zmeny podmienok a rozmanitosť okolností predpokladajú permanentné vzdelávanie zainteresovaných predstaviteľov obce.

4.2.4.2 Vymedzenie prioritných problémových oblastí a vytýčenie cieľov

Hlavným cieľom pre túto cieľovú skupinu je ponúknuť obyvateľom obce zabezpečenie sociálnych služieb podľa ich individuálnych potrieb a lepšiu orientáciu a informovanosť v danej oblasti

Problémová oblasť 4.1: Kompetencie v oblasti informácií o sociálnych službách

Charakteristika problémov: potreba pravidelnej aktualizácie vedomostí pre plnenie povinnosti obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb

☐ **Špecifický cieľ 4.1:** Zabezpečiť dostupnosť získavania informácií týkajúcich sa poskytovania sociálnych služieb

Problémová oblasť 4.2: Informovanosť o sociálnych službách

Charakteristika problémov: rezervy verejnosti v informáciách o druhu, mieste, cieľoch a spôsobe poskytovania sociálnych služieb, o úhrade a o cieľových skupinách, ktorým sú poskytované

☐ **Špecifický cieľ 4.2:** Zabezpečiť pre obyvateľov obce dostupnosť informácií týkajúcich sa poskytovania sociálnych služieb prístupnou formou

4.2.4.3 Stanovenie opatrení vedúcich k naplneniu cieľov

Opatrenia v rámci špecifického cieľa 4.1: Zabezpečiť dostupnosť získavania informácií týkajúcich sa poskytovania sociálnych služieb

Opatrenie č. 4.1.1 Podpora vzdelanosti a informovanosti členov cieľovej skupiny

Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia

- Vzdelávacie aktivity
- Aktivity výmeny skúseností
- Aktivity tvorby priaznivého prostredia pre komunikáciu a spoluprácu v komunite
- Rozširovanie kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje
- Iné aktivity v zmysle opatrenia

Opatrenie č. 4.1.2 Monitoring potrieb*Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia*

- Vyhľadávanie potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb
- Evidencia prijímateľov a potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb
- Vyhľadávanie a oslovenie relevantných poskytovateľov sociálnych služieb a vytvorenie zmluvného vzťahu
- Iné aktivity v zmysle opatrenia

Opatrenie v rámci špecifického cieľa 4.2: Zabezpečiť pre obyvateľov obce dostupnosť informácií týkajúcich sa poskytovania sociálnych služieb prístupnou formou**Opatrenie č. 4.2.1 Podpora informovanosti verejnosti o sociálnych službách***Navrhované aktivity na realizáciu opatrenia*

- Podpora poskytovania základných komplexných informácií o sociálnych službách
- Podpora poskytovania informácií o miestach sociálneho poradenstva
- Zverejňovanie informácií o sociálnych službách obecnými komunikačnými prostriedkami
- Iné aktivity v zmysle opatrenia

5. časť
REALIZÁCIA PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE
VÍTKOVCE

5.1 PLÁN REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Časový plán realizácie opatrení a akčných postupov – aktivít

Cieľová skupina/ Hlavný cieľ	Problémová oblasť/ Špecifický cieľ	Opatrenie	Časové obdobie
1. Seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením/ <i>Zabezpečiť dôstojný život seniorom a osobám so zdravotným znevýhodnením obce podľa ich potrieb a požiadaviek</i>	Infraštruktúra zameraná na seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením/ <i>1.1 Iniciovat' a podporovat' rozvoj infraštruktúry zameranej na seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením</i>	1.1.1 Materiálno-technická podpora výkonu služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením - Zriadenie priestorov denného centra - Prevádzka priestorov denného centra - Iné aktivity v zmysle opatrenia	• 2019 – 2020 2020 2017 – 2020
		1.1.2 Podpora zázemia sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením - Eliminácia bariér prístupu v rámci železničnej zastávky - Eliminácia stavebných a technických bariér v obecných budovách a v budove kostola - Iné aktivity v zmysle opatrenia	• 2018 – 2019 2018 – 2020 2017 – 2020
	Terénne sociálne služby a ďalšie služby/ <i>1.2 Podporovat' rozvoj terénnych sociálnych služieb a ďalších služieb seniorom a osobám so zdravotným znevýhodnením</i>	1.2.1 Podpora sociálnych služieb terénnou formou pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením - Zriadenie priestorov pre sociálnych pracovníkov - Prevádzka priestorov pre sociálnych pracovníkov - Aktivity vzdelávania v oblasti sociálnej práce - Iné aktivity v zmysle opatrenia	• 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020
		1.2.2 Podpora ďalších služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením - Poskytovanie sociálnych služieb v jedálni - Poskytovanie sociálnych služieb s použitím telekomunikačných technológií - Poradenstvo informatívneho charakteru a informačné aktivity - Výkon kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje - Podpora mimovládneho sektoru - Iné aktivity v zmysle opatrenia	• 2017 – 2020 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2018 2017 – 2020
2. Členovia rómskej komunity/ <i>Zvýšiť sociálno-ekonomickú inklúziu rómskej komunity v obci</i>	Vzdelanie/ <i>2.1 Podporovat' vzdelávanie členov rómskej komunity najmä ako predpoklad konkurencieschopnosti na trhu práce</i>	2.1.1 Podpora a utváranie podmienok pre zvýšenie vzdelanostnej úrovne a rozvoj potenciálu rómskych detí - Výstavba predškolského zariadenia s príslušenstvom v rómskej časti obce - Výstavba telocvične, ihrisk pri (v) základnej škole resp. v inom priestore - Úpravy školskej budovy a úpravy a dobudovanie areálu školy - Vzdelávacie aktivity a iné aktivity v zmysle opatrenia	2018 – 2020 2018 – 2020 2018 – 2020 2017 – 2020

		2.1.2 Podpora a utváranie podmienok pre zvýšenie vzdelanostnej úrovne rómskej mládeže a dospelých obyvateľov - Vzdelávacie aktivity a iné aktivity v zmysle opatrenia	2017 – 2020
	Komunitné činnosti a aktivity <i>2.2 Podporovať komunitné činnosti a aktivity ako komplexný nástroj intervencie pri rozvoji komunity</i>	2.2.1 Podpora a utváranie podmienok pre činnosti a aktivity komunitného centra a podpora poradenstva - Výstavba a vybavenie komunitného centra v rómskej časti obce - Založenie mimovládnej neziskovej organizácie ako podpora lokálneho rozvoja - Podpora poskytovania sociálnych služieb, odborných činností, iných činností a aktivít komunitného centra, aktivity zdravotnej osvetly a podpory zdravia a iné osvetové a vzdelávacie aktivity, aktivity na podporu finančného začlenenia a nediskriminácie a integrácie, podpora integrácie prostredníctvom komunikácie 2.2.2 Podpora realizácie komunitnej a terénnej sociálnej práce - Prevádzka komunitného centra, prevádzka priestorov pre terénnu prácu - Poskytovanie komunitnej a terénnej sociálnej práce Vzdelávacie a iné aktivity v zmysle opatrenia 2.2.3 Podpora prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti - Poskytovanie občianskej poriadkovej služby/občianskej hliadky - Zvyšovanie bezpečnosti (vybudovanie monitorovacieho kamerového systému) - Vzdelávacie a poradenské aktivity a iné aktivity v zmysle opatrenia	2018 – 2020 2017 2018 – 2020
	Bývanie/ <i>2.3 Podporovať prístup k zlepšeným podmienkam bývania</i>	2.3.1 Podpora bývania výstavbou, modernizáciou a legalizáciou domov - Výstavba nájomných obecných bytových domov - Podpora výstavby a modernizácie rodinných domov - Podpora vysporiadania pozemkov - Iné aktivity v zmysle opatrenia 2.3.2 Podpora kvality infraštruktúry bývania - Vybudovanie kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v rómskej časti obce - Rekonštrukcia a dobudovanie cestnej infraštruktúry a parkovísk - Vybudovanie infraštruktúry a systému zberu a odvozu komunálneho odpadu - Komplexná rekonštrukcia vodovodu - Iné aktivity v zmysle opatrenia	2017 – 2020 2017 – 2020 2020 2018 2019 2017 – 2020 2020 2020 2017 – 2020 2019 2019 2020

	Zamestnanosť/ <i>2.4 Podporovať tvorbu pracovných miest a výkon pracovných činností v kompetencii obce</i>	2.4.1 Podpora pracovných miest s poskytnutím príspevkov pre nezamestnaných v rámci obce - Tvorba pracovných miest s podporou ÚPSVaR - Tvorba pracovných miest prostredníctvom realizácie projektov 2.4.2 Podpora pracovných miest v rámci terénnej sociálnej a komunitnej práce - Tvorba pracovných miest prevádzkou komunitného centra - Tvorba pracovných miest v rámci terénnej sociálnej práce 2.4.3 Podpora pracovných miest v rámci organizácií obce - Tvorba pracovných miest prevádzkou spoločnosti Vítkovské služby, s.r.o. - Iné aktivity v zmysle opatrenia	2017 – 2020 2018 – 2020 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020
3. Jednotlivci alebo rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii/ <i>Eliminovať riziko sociálnej deprivácie, izolácie alebo neželateľného správania</i>	Komplexná sociálna starostlivosť/ <i>3.1 Podporovať komplexné riešenie v oblasti prevencie a minimalizácie špecifických sociálnych problémov a potrieb jednotlivcov alebo rodín v nepriaznivej sociálnej situácii</i>	3.1.1 Podpora prevencie a minimalizácie nepriaznivých sociálnych situácií - Vyhľadávanie členov cieľovej skupiny - Poradenstvo informatívneho charakteru - Informačné, osvetové a vzdelávacie aktivity - Výkon kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje - Iné aktivity v zmysle opatrenia 3.1.2 Podpora informovanosti, spolupráce a podpora súladu so štátnou správou - Podpora systému spolupráce zainteresovaných subjektov (školsťvo, štátna správa, rodina a iné) - Podpora mimovládneho sektoru - Iné aktivity v zmysle opatrenia	2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020
4. Zamestnanci a predstavitelia obce vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnych služieb <i>Ponúknuť obyvateľom obce zabezpečenie sociálnych služieb podľa ich individuálnych potrieb a lepšiu orientáciu a informovanosť v danej oblasti</i>	Kompetencie v oblasti informácií o sociálnych službách/ <i>4.1 Zabezpečiť dostupnosť získavania informácií týkajúcich sa poskytovania sociálnych služieb</i>	4.1.1 Podpora vzdelanosti a informovanosti členov cieľovej skupiny - Vzdelávacie aktivity - Aktivity výmeny skúseností - Aktivity tvorby priaznivého prostredia pre komunikáciu a spoluprácu v komunite - Rozširovanie kompetencií pri zabezpečovaní poskytovania sociálnych služieb, ktoré obec neposkytuje - Iné aktivity v zmysle opatrenia 4.1.2 Monitoring potrieb - Vyhľadávanie potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb - Evidencia prijímateľov a potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb - Vyhľadávanie a oslovenie relevantných poskytovateľov sociálnych služieb a vytvorenie zmluvného vzťahu - Iné aktivity v zmysle opatrenia	2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020

	Informovanosť o sociálnych službách/ <i>4.2 Zabezpečiť pre obyvateľov obce dostupnosť informácií týkajúcich sa poskytovania sociálnych služieb prístupnou formou</i>	4.2.1 Podpora informovanosti verejnosti o sociálnych službách - Podpora poskytovania základných komplexných informácií o sociálnych službách - Podpora poskytovania informácií o miestach sociálneho poradenstva - Zverejňovanie informácií o sociálnych službách obecnými komunikačnými prostriedkami - Iné aktivity v zmysle opatrenia	2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020 2017 – 2020
--	---	--	--

Určenie personálnych podmienok realizácie

Pre efektívnu implementáciu plánu obec stanoví príslušné **organizačné štruktúry**. Celkovú zodpovednosť za zabezpečenie realizácie cieľov a opatrení prostredníctvom realizácie aktivít preberá **starosta obce a obecné zastupiteľstvo**, každá aktivita bude mať stanoveného **garanta a realizačný tím** zložený z interných resp. externých kapacít podľa typu aktivity (projektu).

Určenie finančných podmienok realizácie

Oporou implementácie je **finančný plán**. Obec Vitkovce bude hľadať možnosti financovania v nasledujúcich zdrojoch: európske štrukturálne a investičné fondy, národné verejné zdroje, granty nadácií, zdroje z podnikateľskej sféry, vlastné zdroje. Odhad finančných prostriedkov bude špecifikovaný operatívne pre jednotlivé roky v rámci **akčných plánov**.

Určenie prevádzkových podmienok realizácie

Zabezpečenie prevádzkových podmienok je v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Priestorové podmienky, prístupnosť, materiálne vybavenie, vybavenosť sociálnymi zariadeniami, svetelná a tepelná pohoda miesta poskytovania sociálnej služby sa v súčasnosti vzťahujú na budovu obecného úradu, čo zodpovedá potrebám prijímateľov resp. potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb. Určenie informačnej stratégie sa vzťahuje k cieľovej skupine zamestnancov a členov obecného zastupiteľstva. Všetky zmeny v poskytovaní sociálnych služieb budú reflektovať aj zabezpečenie prevádzkových podmienok.

Určenie organizačných podmienok realizácie

Komunitný plán sociálnych služieb obce Vitkovce pre obdobie 2017 – 2020 je dokumentom, ktorého podoba nie je konečná, ale v zmysle uplatňovania spätnej väzby účastníkov plánovania na základe monitorovacích a vyhodnocovacích procesov môže dochádzať k jeho aktualizácii. Podstatnú úlohu v rámci organizačných podmienok má monitorovanie a vyhodnocovanie komunitného plánu, ktorého postup je uvedený v časti 5.2.

5.2 MONITOROVANIE A VYHODNOCOVANIE

Implementácia (realizácia) komunitného plánu sociálnych služieb zahŕňa okrem jeho naplňania aj monitorovanie a priebežné vyhodnocovanie a uskutočňovanie potrebných zmien.

Stanovenie postupu monitorovania a vyhodnocovania stratégie

1. Určenie monitorovacieho tímu

Monitorovací tím pre implementáciu tohto komunitného plánu bude zložený zo starostu obce a členov obecného zastupiteľstva, ktorí zároveň preberajú zodpovednosť.

2. Monitorovanie a vyhodnocovanie

Pre získanie uceleného obrazu o stave realizácie bude plán monitorovaný a vyhodnocovaný na úrovni priorit (či je potrebné zmeniť resp. doplniť okruhy zamerania sociálnych služieb), na úrovni opatrení (či sú dostatočné a účinné) a na úrovni aktivít pre sledovanie efektivity naplňovania jednotlivých opatrení. Výstupom budú monitorovacie návštevy, monitorovacie správy a ročné monitorovacie správy k akčným plánom.

Základný rámcový plán monitorovania ako súčasť tohto komunitného plánu stanovuje dohliadanie a kontrolu základných parametrov aktivít (projektov) podľa nasledujúcej schémy:

Poradie (kód) aktivity	Názov aktivity (projektu)	Doba trvania	Stupeň monitorovania	Zodpovedná osoba	Termín monitoringu
1.	Aktivita 1.1	Od 01.01. 201X Do 31. 12. 201X		Meno	

Zdroj: Artimová, Woleková, 2008

Rámcový plán bude monitorovacím tímom rozpracovaný detailne v **akčných plánoch** podľa realizačných schém jednotlivých projektov; v tejto fáze budú stanovené aj jednotlivé ukazovatele výstupov.

3. Zohľadňovanie neočakávaných okolností

Výstupom bude zavedený systém riadenia zmien. Vďaka princípu cyklickosti procesu plánovania je možné na zmeny pozitívne reagovať v ďalšom plánovacom cykle.

Pri monitorovaní a hodnotení budú využívané nasledujúce možné **indikátory**:

- počet opatrení na podporu
- počet aktivít
- počet vzdelávacích aktivít
- počet účastníkov
- počet absolventov vzdelávania
- počet kontaktov, stretnutí
- počet zapojených subjektov, participácií
- počet hodín poradenstva, vzdelávania
- počet dohôd
- počet spracovaných dokumentov, koncepcií, materiálov
- počet aktivizovaných občanov, lídrov
- nárast záujmu, komunikácie
- miera záujmu, konsenzu, aktivizácie, propagácie
- počet vytvorených pracovných miest
- počet vybudovaných objektov
- počet zrekonštruovaných objektov
- počet novovzniknutých subjektov
- nárast rozvoja služieb

5.3 PRIPOMIENKOVÉ KONANIE

V rámci pripomienkového konania neboli (na základe pravidelných predchádzajúcich hodnotení) zaznamenané poznámky pre zmeny alebo doplnenie tohto komunitného plánu.

5.4 SCHVÁLENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBECNÝM ZASTUPITEĽSTVOM

Uznesenie obecného zastupiteľstva č. 13 zo zasadnutia obecného zastupiteľstva konaného dňa 01. 10. 2017

Výpis:

1. Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie 2. Komunitný plán sociálnych služieb obce Vítkovce pre obdobie 2017 – 2020 a schvaľuje jeho stratégiu rozvoja sociálnych služieb.

Hlasovanie:

Za: 7

Proti :..... 0

Zdržal sa :..... 0

Schválené jednoglasne.

ZÁVER

Ako uvádza Matoušek a kol. (2011) v súčasných západoeurópskych štátoch sa presadzuje redukcia roly štátu ako jediného poskytovateľa sociálnych služieb. Štát síce zostáva garantom poskytovania sociálnych služieb, súčasne však dochádza k rozvoju služieb poskytovaných neštátnymi subjektmi a služieb na komerčnej báze. V rámci hľadania vyváženosti ekonomických a sociálnych zložiek systému sa do budúcnosti kladie dôraz na zodpovednosť občanov za seba a svoj zajtrajšok.

V rámci novej koncepcie sociálnej politiky na Slovensku došlo k rozdeleniu kompetencií pri poskytovaní sociálnych služieb medzi štát, obce a vyššie územné celky. Právnou úpravou pre poskytovanie a financovanie sociálnych služieb a pre dohľad nad ich poskytovaním je zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon). Obec na jeho základe v rozsahu svojej pôsobnosti poskytuje sociálnu službu alebo zabezpečí jej poskytovanie.

Proces komunitného plánovania v obci Vítkovce otvoril tému dostupnosti sociálnych služieb tým, ktorí ju potrebujú. Ukázal, že poslaním plánovania služieb komunitnou metódou je nachádzanie možností zohľadňovania potrieb obyvateľov v súlade s možnosťami obce a prioritami sociálnej politiky štátu. Obec Vítkovce má možnosti pre poskytovanie sociálnych služieb terénou formou a pre realizáciu podpory sociálneho začlenenia rómskej komunity.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Vítkovce vychádza z uvedeného zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, zohľadňuje Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 a najmä analýzu skutkového stavu obce s ohľadom na miestne špecifiká a potreby fyzických osôb. Je dokumentom strednodobým pre obdobie rokov 2017 – 2020 a zároveň otvoreným, ktorý má reagovať na zmeny podmienok a potrieb obyvateľov obce.

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 3.1	Zoznam analyzovaných dokumentov a zákonov	26
Tabuľka 3.2	Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát	27
Tabuľka 3.3	Prehľad stavu a pohybu obyvateľov obce Chrasť nad Hornádom v období rokov 2003 – 2016	29
Tabuľka 3.4	Vybrané parametre vekovej štruktúry obyvateľov obce Chrasť nad Hornádom	30
Tabuľka 3.5	Vybrané charakteristiky obyvateľov obce Chrasť nad Hornádom v roku 2016	32
Tabuľka 3.6	Prehľad evidovaných uchádzačov o zamestnanie – obyvateľov obce Chrasť nad Hornádom v období rokov 2003 – 2016	32
Tabuľka 3.7	Vybavenosť obce a centrál dochádzania do školy a za službami	33
Tabuľka 3.8	Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Spišská Nová Ves	33
Tabuľka 3.9	Vykonávanie sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately	35
Tabuľka 3.10	SWOT analýza určenia okruhov zamerania sociálnych služieb	36

ZOZNAM GRAFOV

Graf 3.1	Pohyb obyvateľov obce Chrasť nad Hornádom v období rokov 2003 – 2016	30
Graf 3.2	Veková štruktúra obyvateľov obce Chrasť nad Hornádom v roku 2016	31
Graf 3.3	Vzdelanostná úroveň obyvateľov – štruktúra obyvateľov obce Chrasť nad Hornádom podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	31

ZOZNAM LITERATÚRY

- ARTIMOVÁ, M. – WOLEKOVÁ, H. 2008. *Manuál komunitného plánovania sociálnych služieb*. 1. vyd. Prešov : Partnerstvo sociálnej inklúzie subregiónu Šariš, 2008. 67 s. ISBN 978-80-967145-1-3.
- Európska charta miestnej samosprávy*. [online]. 6 s. [cit. 2015-11-13]. Dostupné na internete: <<http://www.minv.sk/?europska-charta-miestnej-samospravy>>.
- MATOUŠEK, O. 2008. *Slovník sociální práce*. 2. prepracované vyd. Praha : Portál, 2008. 272 s. ISBN 978-80-7367-368-0.
- MATOUŠEK, O. et al. 2011. *Sociální služby : Legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. 2. vyd. Praha : Portál, 2011. 200 s. ISBN 978-80-262-0041-3.
- MATOUŠEK, O. 2011. Očekávatelný vývoj sociálních služeb. In *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. 2. vyd. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0041-3, s. 183-187.
- NIŽŇANSKÝ, V. – CIBÁKOVÁ, V. – HAMALOVÁ, M. 2014. *Tretia etapa decentralizácie verejnej správy na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2014. 232 s. ISBN 978-80-8168-138-7.
- ORINIAKOVÁ, P. a kol. 2005. *Návrhy kapitol pro komunitní plánování sociálních služeb v ČR*. [online]. Komunitní plánování, o. p. s., 2005. 139 s. [cit. 2015-10-11]. Dostupné na internete: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/2472/Kapitoly_KPSS.pdf>.
- Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060. [online]. INFOSTAT – INŠTITÚT INFORMATIKY A ŠTATISTIKY, 2013. 82 s. [cit. 2016-07-16]. Dostupné na internete: <www.infostat.sk/vdc/pdf/Progniza2060.pdf>.
- REPKOVÁ, K. 2012. *Politika sociálnych služieb (v kocke)*. [online]. 1. vyd. Prešovská univerzita v Prešove, 2012. 80 s. [cit. 2016-10-10]. Dostupné na internete: <<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Repkova1>>. ISBN 978-80-555-0621-0.
- ROSECKÝ, D. – ORINIAKOVÁ, P. 2003. *Komunitní plánování sociálních služeb*. [online]. Centrum pro komunitnú prácu ČR, 2003. 27 s. [cit. 2016-01-11]. Dostupné na internete: <http://socialnirevue.cz/media/docs/Rosecky_Oriniakova_Komunitni_planovani_socialnich_sluzeb.pdf>.
- SKŘIČKOVÁ, Z. a kol. *Metodiky pro plánování sociálních služeb*. [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, akt. 2009. [cit. 2016-10-05]. Dostupné na internete: <<http://www.mpsv.cz/cs/6478>>.
- VÍŠEK, P. – PRŮŠA, L. 2012. *Optimalizace sociálních služeb*. 1. vyd. [online]. Praha : Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. l., 2012. 130 s. [cit. 2015-10-03]. Dostupné na internete: <http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_343.pdf>. ISBN 978-80-7416-099-8.
- WOLEKOVÁ, H. – MEZIANOVÁ, M. 2004. *Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb*. Bratislava : SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, 2004. 24 s.
- ŽIFČÁK, F. – ZMÁTLO, P. 1998. *Z minulosti Vítkoviec*. Obecný úrad Vítkovce, 1998. 86 s. ISBN 80-967953-6-8.

www.isamosprava.sk

www.employment.gov.sk

www.mpsv.cz

Analyzované východiskové materiály a dáta (Tabuľka 3.1, Tabuľka 3.2)

PRÍLOHY

PRÍLOHA 1

Užitočné webové linky

- Vítkovce • oficiálne stránky obce
<http://obecvitkovce.sk/>
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)
<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-448>
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky • sociálne služby
<https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/>
- Ústredný portál verejných služieb ľudom slovensko.sk • rodina a vzťahy • sociálne služby
<https://www.slovensko.sk/sk/titulna-stranka>
- Spišská katolícka charita • služby
<http://caritas.sk/sluzby-caritas/>
- Košický samosprávny kraj • sociálne veci (...zariadenia sociálnych služieb, register poskytovateľov, ...špecializované sociálne poradenstvo, ...žiadosti a tlačivá...)
<https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/socialne-veci/>
- Sprievodca sociálnymi službami v Košickom samosprávnom kraji
http://www.regsom.sk/wp-content/uploads/2013/06/Sprievodca_socialnymi_sluzbami_v_KSK.pdf
- Centrálny odborný portál pre samosprávu isamosprava.sk • sociálne – obec
http://www.isamosprava.sk/socialne_obec